

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PRITARIMO PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2011 METŲ ATASKAITAI

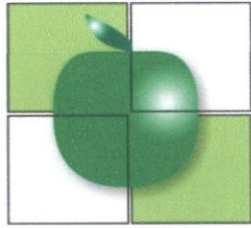
2012 m. lapkričio 28 d. Nr. T1-239
Pasvalys

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2008, Nr. 113-4290; 2011, Nr. 52-2504, Nr. 155-7354) 6 straipsnio 18 punktu, 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo (Žin., 2002, Nr. 72-3022) 7 straipsniu, Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2009–2011 metų programos, patvirtintos Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T1-280, 23 punktu, Pasvalio rajono savivaldybės taryba nusprendžia

pritarti Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2011 metų ataskaitai (pridedama).

Savivaldybės meras

Gintautas Gegužinskas

Visuomenės sveikatos biuras

Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

Savivaldybės biudžetinė įstaiga

Vytauto Didžiojo a. 6, LT-39149, Pasvalys

Tel./faks. (8 451) 20 130, tel. (8 451) 20 131

El. paštas vsbiuras@gmail.com

**Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos
2011 metų ataskaita**

Pasvalys, 2012 m.

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
įmonės kodas 301505617
bankas DnB NORD
banko kodas 40100
A.s. Nr. LT56 4010 0426 0017 5554

TURINYS

IVADAS	3
1. BENDROJI DALIS	4
1.1. DEMOGRAFINĖ IR SOCIALINĖ-EKONOMINĖ SITUACIJA.....	4
1.1.1. GYVENTOJAI	4
1.1.2. GIMSTAMUMAS	6
1.1.3. MIRTINGUMAS	7
1.1.3. NEDARBO LYGIS	8
2. GYVENTOJŲ SVEIKATOS BŪKLĖ	9
2.1. MIRTINGUMAS PAGAL PRIEŽASTIS	9
2.2. SERGAMUMAS	10
2.3. SERGAMUMAS IR LIGOTUMAS TUBERKULIOZE	11
2.4. BENDRAS SERGAMUMAS.....	12
3. MOKINIŲ PROFILAKTINĖ SVEIKATOS PRIEŽIŪRA	12
4. FIZINĖ APLINKA	14
4.1. VANDENS KOKYBĖ.....	14
5. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SISTEMOS RAIDA RAJONE.....	15
5.1. RAJONO SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IŠTEKLIAI	15
5.2. GREITOSIOS MEDICINOS PAGALBOS VEIKLOS RODIKLIAI	15
6. SPECIALIOJI DALIS	15
APIBENDRINIMAS	19
REKOMENDACIJOS	20
PRIEDAS	21

ĮVADAS
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS VYKDYMAS
PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖJE

Visuomenės sveikatos stebėseną – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas (Žin., 2002, Nr. 72-3022; 2007, Nr. 64-2457; 2011, Nr. 40-1920).

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną – savivaldybių lygiu savivaldybių teritorijose vykdoma visuomenės sveikatos stebėseną. Ja siekiama gauti išsamią informaciją apie visuomenės sveikatos būklę savivaldybės teritorijoje bei planuoti ir įgyvendinti vietines visuomenės sveikatos prevencijos priemones, sveikatos politiką, parodyti įgyvendinamų programų rezultatus (Žin., 2003, Nr. 81-3720; 2008, Nr. 21-771; 2010, Nr.9-463).

Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną nuo 2009 m. sistemingai vykdo Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Stebėseną vykdoma remiantis Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T1-280. Juo patvirtinta 2009–2011 metų Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos programa ir jos įgyvendinimo planas. Šios programos tikslas – sukurti Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos sistemą, kurioje būtų sukaupta išsami informacija apie savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, ją veikiančius gyvensenos, aplinkos bei sveikatos priežiūros ypatumus ir ja remiantis būtų planuojamos bei įgyvendinamos savivaldybės gyventojų sveikatos stiprinimo ir rizikos veiksnių mažinimo priemonės.

Visuomenės sveikatos stebėsenos objektai – demografinė situacija, socialinė ekonominė būklė, sveikatos būklė, aplinkos veiksniai, gyvensena bei minėtų veiksnių sąsajos su sveikata, sveikatos priežiūros išteklių, sveikatos priežiūros įstaigų veikla, išlaidos sveikatos priežiūrai ir jos finansavimas. Surinkti stebėsenos duomenys išsaugomi sukurtoje kompiuterinėje duomenų bazėje. Duomenys lyginami su šalies ir Panevėžio apskrities rodikliais ir stebima jų kitimo tendencija.

Rodikliai bei duomenys renkami, kaupiami, stebimi, analizuojami, pateikiami rezultatai ir rekomendacijos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. V-62 „Dėl savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 18-715; 2010, Nr. 9-460; 2011, Nr. 67-3190), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo (Žin., 2002, Nr. 72-3022; 2007, Nr. 64-2457), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 81-3720; 2008, Nr. 21-771) nuostatomis- ir kitais teisės aktais.

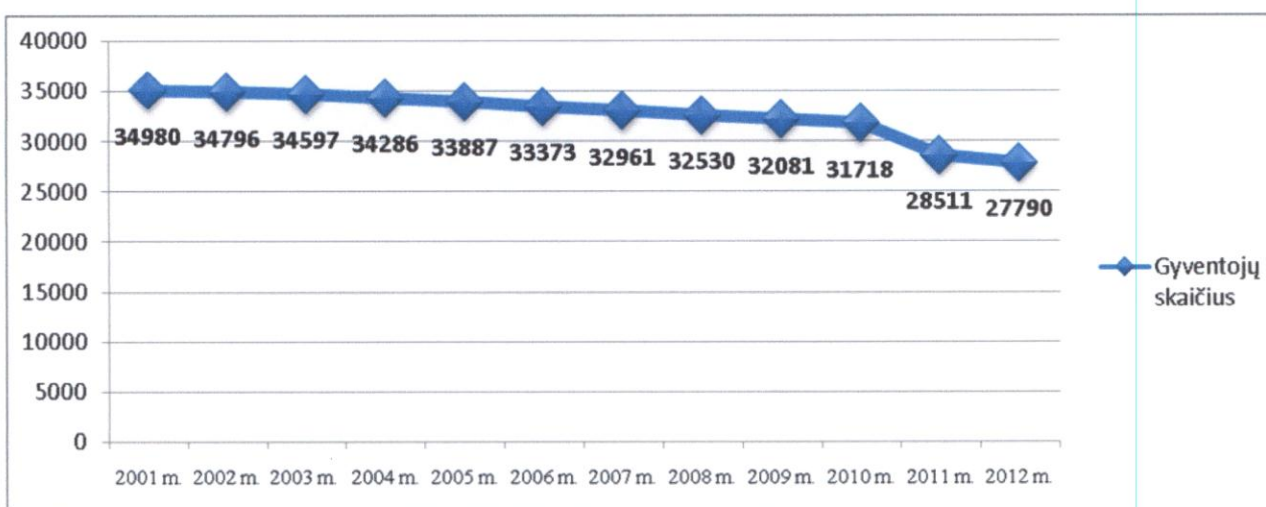
1. BENDROJI DALIS

1.1. Demografinė ir socialinė-ekonominė būklė

1.1.1. Gyventojai

Demografija – mokslas, tiriantis gyventojų skaičių, sudėtį, teritorinį pasiskirstymą, jų pokyčius, pokyčių priežastis bei padarinius, analizuojantis demografinius procesus (gimstamumas, mirtingumas, migracija) ir jų sąveiką su ekonominiais, socialiniais, politiniais, ekologiniais ir kitais veiksniais.

Gyventojų skaičius Pasvalio rajone mažėja. 2001 m. pradžioje gyveno 34 980, o 2012 m. pradžioje 27 790 gyventojų. Per pastaruosius vienuolika metų gyventojų sumažėjo 7 190 arba 20,55 proc. (1 pav.).

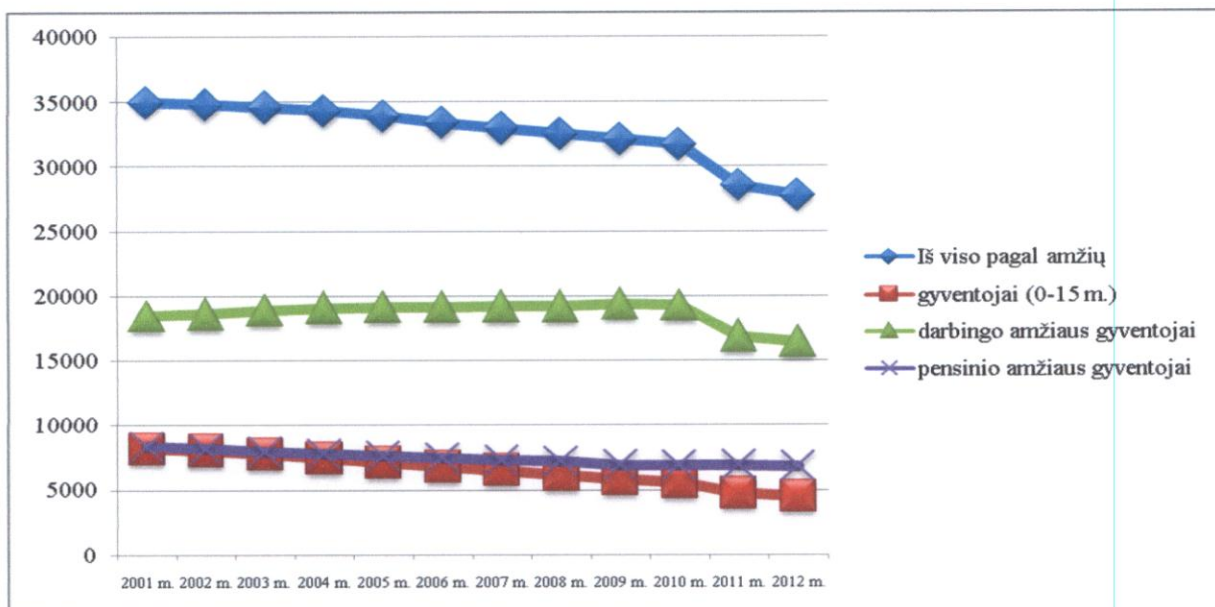

1 pav. Gyventojų skaičiaus kitimas Pasvalio rajono savivaldybėje
2001–2012 m. pradžioje (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Vertinant vyrų ir moterų demografinę situaciją Pasvalio rajone vyrų gyvena mažiau nei moterų. 2012 metų pradžioje Pasvalio rajone buvo užregistruoti 13 042 vyrai (46,93 proc. Pasvalio rajono gyventojų) ir 14 748 moterys (53,07 proc.) (priedas, 2 pav.).

Didesnis dėmesys gyventojų sveikatai, naujos technologijos įvairiose gyvenimo srityse bei kiti veiksniai lemia gyventojų senėjimą. 2011 m. Pasvalio rajone užregistruoti 6 895 pensinio amžiaus gyventojai ir tai sudarė 24,52 proc. visų minėtais metais rajone gyvenusių asmenų. Didžiausią grupę gyventojų užėmė darbingo amžiaus žmonės (59,14 proc.), o mažiausią – gyventojai iki 15 metų amžiaus (16,33 proc.). Vertinant gyventojų skaičių pagal tris sustambintas amžiaus grupes, pastebima, kad nuo 2001 iki 2012 metų jaunų žmonių Pasvalio rajone sumažėjo 3 674 (44,73 proc.), darbingo amžiaus gyventojų sumažėjo 2 018 (10,93 proc.), o pensinio amžiaus gyventojų – 1 498 (18,01 proc.) (priedas, 1 lentelė) (3 pav.).

3 pav. Gyventojų skaičiaus kitimas pagal amžių Pasvalio rajono savivaldybėje
2001–2012 m. pradžioje (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

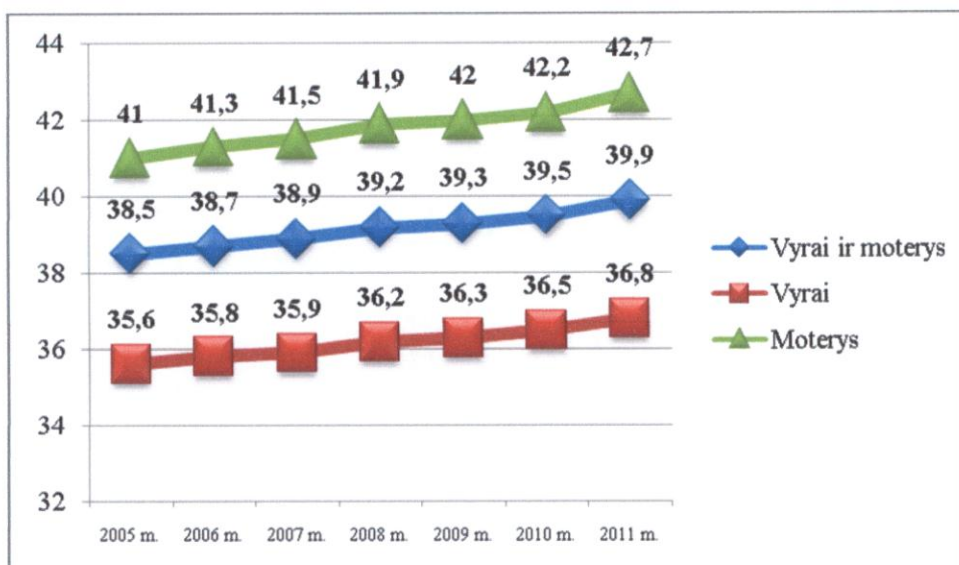
2001–2011 m. pagrindinė gyventojų skaičiaus sumažėjimo priežastis buvo neigiamas migracijos saldo (priedas, 4 pav. (nepatikslinti duomenys po 2011 m. gyventojų surašymo)), o gyventojų skaičius mažėjo ir dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos. Minėtu laikotarpiu Pasvalio rajone mirė 2173 gyventojais daugiau negu gimė kūdikių (priedas, 5 pav.). Lyginant Pasvalio rajono mirtingumo rodiklius su Lietuvos ir Panevėžio apskrities rodikliais, jie yra didesni Pasvalio rajone. (priedas, 6 pav.).

Natūrali gyventojų kaita – tai gyventojų skaičiaus sudėties pakitimai, susiję su gimimais, mirimais, santuokomis bei ištuokomis, kurios glaudžiai siejasi su gyventojų reprodukcija. **Natūralus gyventojų prieaugis** – skirtumas tarp gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus (priedas, 5, 6, 7 pav.).

Migracijos saldo – tai atvykusių ir išvykusių iš tam tikros teritorijos žmonių skaičiaus skirtumas. Šis skirtumas Pasvalio rajone nuo 2001 m. išliko neigiamas, o tai reiškia, kad išvyko 2672 daugiau žmonių nei atvyko gyventi (priedas, 4 pav. (nepatikslinti duomenys po 2011 m. gyventojų surašymo)).

Dauguma gyventojų įsikūrę kaimuose ir nedideliuose miesteliuose, vadinamuose bažnytkaimiuose. Nuo 2001 iki 2012 metų kaime gyvenančių žmonių sumažėjo 5020 (19,57 proc.), o mieste gyvenančių gyventojų – sumažėjo 1449 (14,22 proc.) (priedas, 8 pav.).

Naujų veiksmų atsiradimas, prevencinės priemonės ir kt. lemia pokyčius vidutinio gyventojų amžiaus srityje. Pasvalio rajone nuo 2005 iki 2011 m. pasvaliečių vidutinis amžius pailgėjo 1,4 metais. 2011 m. pradžioje buvo 39,9 metų (atitinkamai moterų – 42,7, vyrų – 36,8) (9 pav.).

9 pav. Vidutinis gyventojų amžius metų pradžioje 2005–2011 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

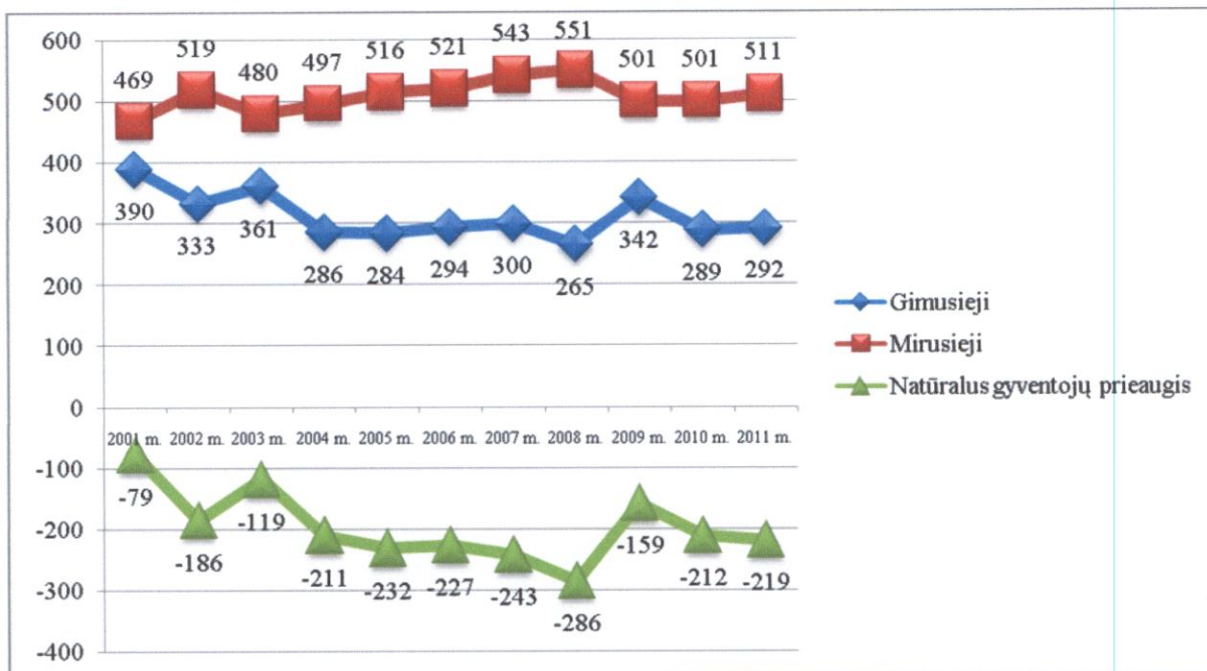
Išlaikomo amžiaus asmenų, kurių 2011 m. pradžioje 100-ai 60 ir vyresnių metų amžiaus Pasvalio rajono gyventojų teko 39, išlieka panašus. Nuo 2001 iki 2011 m. 0–14 m. išlaikomų asmenų dalis mažėja 26,47 proc. (priedas, 10 pav.).

1.1.2. Gimstamumas

Šeima – tai unikali socialinė institucija, susidedanti iš šeimos narių: drauge gyvenančių tėvų ir vaikų. Joje pilnavertiškai gali augti vaikas (-ai) bei formotis pilietišką jo (-ų) požiūrį. Ypač svarbu vaikui augti šeimoje. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, Pasvalio rajone užregistruotų santuokų skaičius nuo 2003 m. iki 2008 m. didėjo (77 santuokomis), o nuo 2009 m. iki 2011 m. sumažėjo 69 santuokomis. Tuo tarpu nuo 2001 iki 2011 metų ištuokų skaičius registruotas banguojančia kreive. Mažiausiai ištuokų registruota 2004 m. – 73, daugiausia 2006 ir 2010 m. – 100 ištuokų. Iš viso per šį laikotarpį užregistruotos 1658 santuokos ir 939 ištuokos. Galima teigti, kad daugiau nei pusė susituokusių šeimų išsiskiria (56,63 proc.) (priedas, 11 pav.).

Analizuojant demografinę situaciją, ypač svarbus rodiklis yra gimstamumas. **Gimstamumo rodiklis** parodo, kiek gimė gyvų kūdikių tūkstančiui gyventojų per metus. Šis rodiklis sąlyginai pagal lygį yra skiriamas į mažą – mažiau nei 15, vidutinį – 15–25 ir didelį – daugiau kaip 25 gyvi gimę kūdikiai 1000-iui gyventojų per metus.

Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2001–2011 m. laikotarpiu Pasvalio rajone pastebimas mažėjantis gimstamumas (25,12 proc.) (12 pav.).

12 pav. Natūrali gyventojų kaita Pasvalio rajone 2001–2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Nuo 2001–2003 m. gimstamumas Pasvalio rajone buvo didesnis nei Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje (atitinkamai 2001 m. – 11,2, 2002 m. – 9,6, 2003 m. – 10,5). 2004–2010 m. laikotarpiu gimstamumo lygis rajone mažesnis (vidutiniškai 0,86 – 1000 gyv.) nei fiksuojamas šalyje. 2008 m. užfiksuotas žemiausias rodiklis 2001–2011m. laikotarpiu – 1000 gyventojų teko 8,2 gimusiojo. Tačiau, lyginant su Panevėžio apskritimi, Pasvalio rajone gimstamumo rodikliai nežymiai aukštesni (priedas, 13 pav.).

Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. Pasvalio rajone gimė 292 kūdikiai, tai 98 kūdikiais mažiau nei 2001 m. Nuo 2001 m. gimė 3 436 kūdikiai. Daugiausia Pasvalio rajone gimdo 25–29 metų amžiaus moterys (priedas, 2 lentelė).

1.1.3. Mirtingumas

Mirtingumas – visų per tam tikrą laikotarpį mirusių žmonių ir vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. Šis rodiklis dažniausiai yra apskaičiuojamas 1000, 10 000, 100 000 gyventojų. Skaičiuojamas ne tik bendras mirčių kiekis, bet ir naujagimių mirtingumas (vaikų iki 1 metų). Bendrasis mirtingumo rodiklis sąlyginai pagal intensyvumo lygį yra skiriamas į mažą – mažiau 9, vidutinį – 9–15 ir didelį – daugiau 15 mirusiųjų 1000 gyventojų per metus.

2001–2011 m. mirtingumas Pasvalio rajone išlieka didesnis nei Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje. Vertinant mirtingumą pagal intensyvumo lygius, didžiausias Pasvalio rajone per šį laikotarpį buvo pasiektas 2008 m. – 1000 gyventojų teko po 17,1 mirusiojo. Analizuojant bendrą šalies situaciją, 2001–2011 metų laikotarpiu didžiausias mirtingumas buvo užfiksuotas 2007 m. – 13,5, o Panevėžio apskrityje 2008 m. – 14,3, tuo tarpu 2009–2011 metais pastebimas mirtingumo

rodiklių mažėjimas. Lyginant su bendra šalies situacija, Pasvalio rajone mirtingumo rodiklis 2011 metais buvo 4,1, o su Panevėžio apskrityje – 1,2 atvejo didesnis nei bendri Lietuvos ir apskrities mirtingumo rodikliai. Pagal intensyvumo lygį mirtingumas Pasvalio rajone yra didelis, tuo tarpu Lietuvoje ir Panevėžio apskrityje išlieka vidutinis (6 pav.).

Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. Pasvalio rajone mirė 511 gyventojų, tai 42 gyventojais daugiau nei 2001 m. 2001–2011 m. mirė 5609 žmonės. Vertinant gyventojų sveikatą ir socialinius ekonominius pokyčius Pasvalio rajone, labai svarbūs yra kūdikių mirtingumo statistiniai duomenys. 2011 m. mirė 1 kūdikis (atitinkamai 2001 m. – 5, 2002 m. – 0, 2003 m. – 4, 2004 m. – 1, 2005 m. – 2, 2006 m. – 0, 2007 m. – 1, 2008 m. – 2, 2009 m. – 1, 2010 m. – 1).

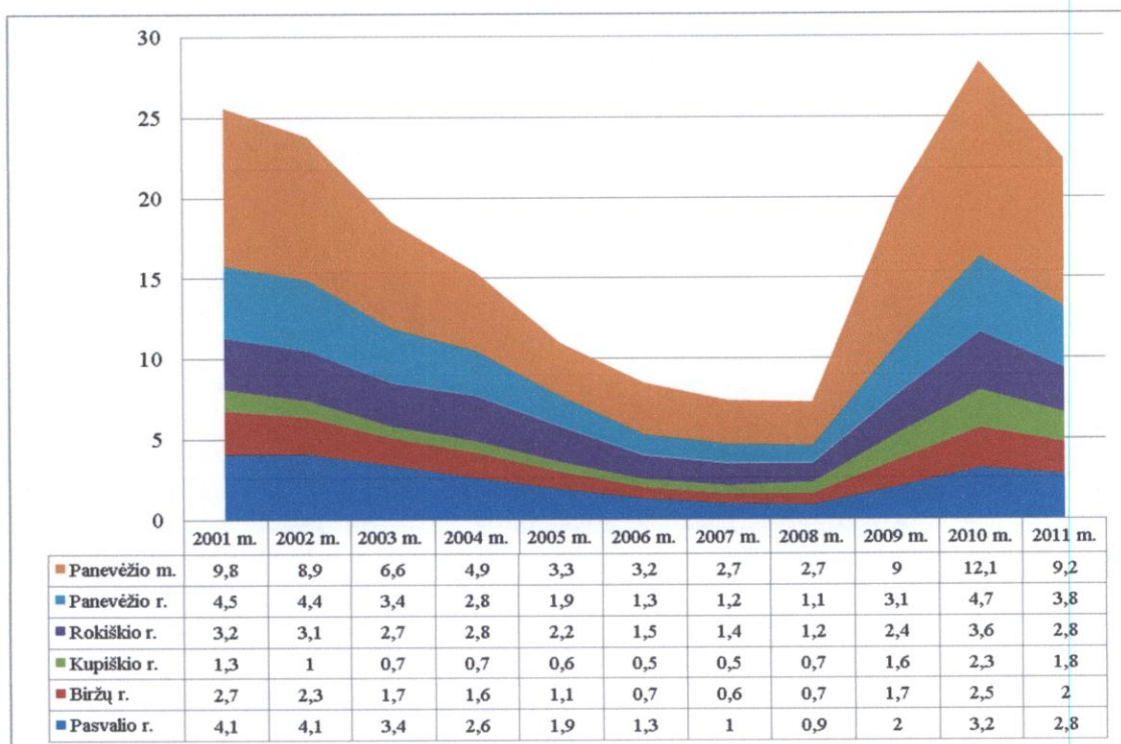
Visoje šalyje daugiau miršta vyrų nei moterų (priedas, 14 pav.). Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajone 2001–2011 m. dažniausia pastebimas didesnis vyrų mirtingumas, tačiau 2004 m. Panevėžio apskrityje mirė 31 moterimi daugiau, o Pasvalio rajone 2001 m. – 11, 2008 m. – 7, 2011 m. – 25 moterimis mirė daugiau nei vyrų (priedas, 15, 16 pav.). Iš viso 2011 m. Pasvalio rajone mirė 511 gyventojų, iš jų 243 (47,55 proc.) vyrai ir 268 (52,45 proc.) moterys.

Palyginus gyventojų mirtingumą pagal gyvenamąją vietą, 2011 m. Pasvalio rajono savivaldybėje mirė 380 kaimo (74,36 proc.) ir 131 (25,64 proc.) miesto gyventojas (17 pav.). Pasvalio rajone mirtingumas pagal amžiaus grupes pateikiamas priede (priedas, 2 lentelė).

1.1.4. Nedarbo lygis

Socialiniai veiksniai veikia mūsų sveikatą, o nuo asmens ir visuomenės sveikatos priklauso ir socialinė gerovė. Susirgęs asmuo yra ne toks darbingas arba visai nedarbingas, jis nesukuria produkto ir praranda dalį galimų gauti lėšų. Vienas iš svarbiausių rodiklių, atskleidžiančių šalies socialinę-ekonominę būklę, yra bedarbių skaičius. Statistikos departamentas prie LRV, vertindamas bedarbių skaičių, remiasi Tarptautinės darbo organizacijos bedarbio sąvokos apibrėžimu: *Bedarbiai* – nedirbantys 15–74 metų amžiaus asmenys, kurie aktyviai ieško darbo (per paskutines keturias savaites kreipėsi į valstybinę darbo biržą ar privačią įdarbinimo agentūrą, darbdavius, draugus, gimines, žiniasklaidą, laikė įdarbinimo testus ar dalyvavo įdarbinimo pokalbiuose, ieškojo patalpų, įrenginių savo verslui, bandė gauti verslo liudijimą, licenciją, kreditą) ir per apibrėžtą laikotarpį (dvi savaites) gali pradėti dirbti. Mokslininkų teigimu, bedarbystė yra vienas iš išorinių socialinių veiksnių, kuris sukelia tiek psichologinių, tiek fizinių negalavimų. 2001–2011 m. sausio 1 d., duomenimis Panevėžio teritorinės darbo biržos Pasvalio skyriuje registruotų bedarbių skaičių, didžiausi 2001–2003 m. Nuo 2004 m. iki 2009 m. bedarbių skaičius rajone mažėjo, tačiau 2010–2012 m. bedarbių skaičius žymiai išaugo (atitinkamai 2010 m. – 2696, 2011 m. – 3478, 2012 m. – 2721 bedarbis) (priedas, 18 pav.). Iš jų 2002–2011m. vidutiniškai buvo įdarbinti apie 10 proc. bedarbių (priedas, 19 pav.).

Lietuvos darbo birža skelbia registruotą nedarbą, kuris išreiškiamas darbo biržoje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykiu. 2011 m. Pasvalio rajone bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų nukrito, lyginant su 2010 m., tačiau išliko aukštesnis nei 2004–2008 m. Galima teigti, jog nedarbo lygis nuo 2008 iki 2010 metų Pasvalio rajone padidėjo 3 kartus, todėl socialinė-ekonominė situacija šiuo aspektu ganėtinai bloga (priedas, 20, 21 pav.). Lyginant su Panevėžio apskritimi, Pasvalio rajonas užima trečią vietą po Panevėžio miesto ir Panevėžio rajono bedarbių skaičiumi (22 pav.).

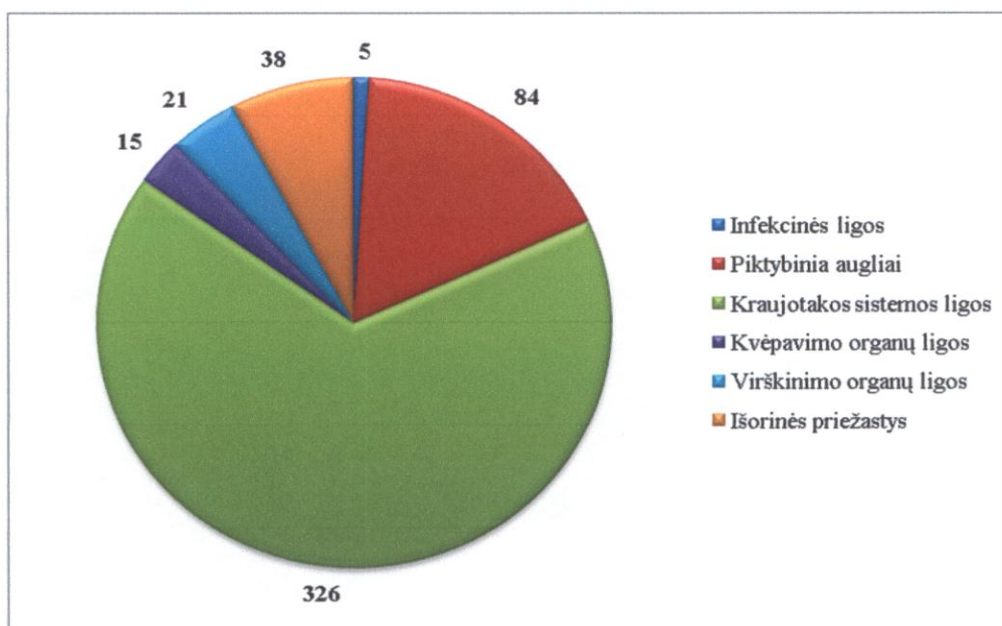
22 pav. Registruoti bedarbiai Panevėžio apskrityje 2001–2011 m. (tūkst.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2. GYVENTOJŲ SVEIKATOS BŪKLĖ

2.1. Mirtingumas pagal priežastis

Mirties priežastis – bet kuri būklė, sukėlus ar sąlygojusi mirtį ir klasifikuojama pagal Tarptautinę statistinę ligų ir sveikatos problemų klasifikaciją. Mirties priežasčių struktūra parodo, kokią dalį (proc.) tarp visų mirties priežasčių sudaro tam tikros priežastys. 2001–2011 m. kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys – pagrindinės Pasvalio rajono gyventojų mirties priežastys (priedas, 23 pav.). Šios priežastys 2011 m. sudarė 87,67 proc. visų mirties priežasčių. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau nei pusė, t. y. 326 žmonės, arba 63,8 proc. visų mirusiųjų, nuo piktybinių navikų – 84 žmonės (16,44 proc. visų mirusiųjų), o nuo išorinių mirties priežasčių – 38 žmonės (7,4 proc. visų mirusiųjų) (24 pav.).

24 pav. Mirtingumas pagal priežastis Pasvalio rajone 2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

2001–2011 m. mirtingumas kraujotakos sistemos ligomis Pasvalio rajone aukščiausią lygį per šį laikotarpį pasiekė 2011 m. – 1000 gyventojų teko po 16,69 mirusiojo. 2011 m. mirtingumas šios sistemos ligomis išaugo 2,98 atvejų 1000 gyventojų daugiau nei 2001 m. (priedas, 25 pav.). Mirtingumas nuo piktybinių auglių svyruoja nuo 2,49 iki 3,22 (aukščiausias rodiklis 2009 m.) atvejo 1000 gyventojų. (priedas, 26 pav.). Pastebima, kad 2011 m. Pasvalio rajono piktybinių navikų mirčių struktūroje, dominuoja mirtys nuo trachėjos-plaučių piktybinių navikų (11 mirusiųjų arba 13,1 proc. visų mirusių nuo piktybinių navikų), krūties (moterų) ir priešinės liaukos piktybinių navikų (atitinkamai 9 (10,71 proc.) ir 8 (9,52 proc.) mirusieji) (priedas, 27 pav.). Analizuojant mirtingumą dėl išorinių mirties priežasčių, nežymus rodiklių mažėjimas. Didžiausias rodiklis 2002 m. 2,19 atvejų 1000 gyventojų, o mažiausias 2009 m. – 0,94 atvejai. (priedas, 28 pav.). Mirtingumas nuo kvėpavimo ir virškinimo organų ligų pastebimas nežymus rodiklio didėjimas (priedas, 29, 30 pav.).

Pasvalio rajono gyventojų mirtingumą kraujotakos sistemos ligomis, lyginant su Lietuvos ir Panevėžio apskrities duomenimis, 2011 m. yra didesnis (Pasvalio r. – 1069, Panevėžio apsk. – 829,1, Lietuvos – 716,5 atvejai 100 000 atitinkamo amžiaus gyventojų) (priedas, 31 pav.). Mirusieji pagal piktybinių navikų lokalizaciją Pasvalio rajono gyventojai lenkia krūties, gimdos kaklelio ir priešinės liaukos Apskrities ir Lietuvos rodiklius (priedas, 32 pav.)

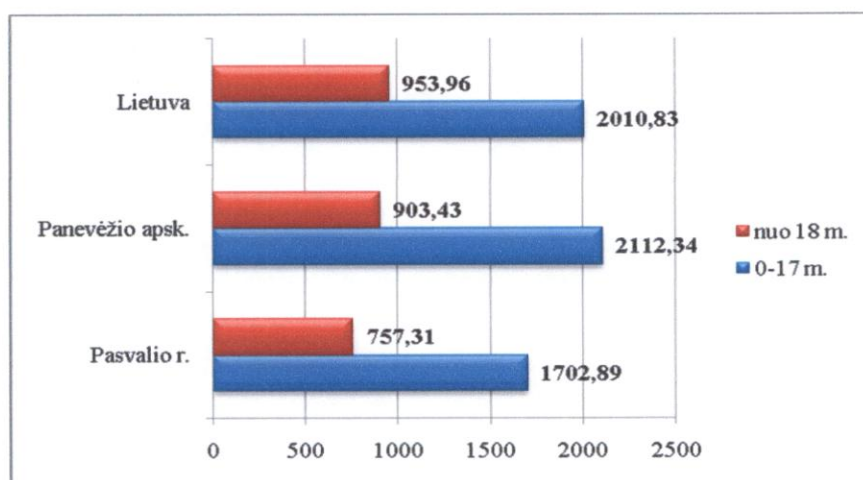
2.2. Sergamumas

Analizuojant sergamumo situaciją pastebima, kad 2011 m. Pasvalio rajone registruojamas didžiausias sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis – 203,6 atvejai (1000 gyventojų), traumos,

apsinuodijimai ir kt. išorinės priežastys – 81,7, akių ligos – 57,81, virškinimo sistemos ligos – 37,41, urogenitalinės sistemos ligos – 37,41, infekcinės ir parazitinės ligos – 31,38, ausų ligos – 27,31, psichikos ir elgesio ligos – 22,79, endokrininės sistemos ligos – 16,23 (priedas, 33 pav.).

Traumų, apsinuodijimų ir kt. išorinių priežasčių 2001–2011 m. atvejų kreivė banguojanti. Žemiausi rodikliai 2003 m. (66,17 atvejai 1000 gyventojų). Lyginant 2011 m., rodiklis aukštesnis (81,7 atvejai 1000 gyventojų), tačiau žemesnis 8,76 atvejais nei 2001 m. Infekcinių ir parazitinių ligų bei psichikos ir elgesio sutrikimų rodikliai 2001–2011 m. mažėjantys, tačiau piktybinių navikų kreivė kylanti (priedas, 34 pav.).

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, Pasvalio rajono gyventojų sergamumas yra mažesnis už Lietuvos Respublikos ir Panevėžio apskrities sergamumo rodiklius, tenkančius 1000 gyventojų (35 pav.). Pasvalio rajono sergamumo pagal priežastis rodikliai aukštesni už šalies ir Panevėžio apskrities kraujotakos sistemos ir akių ligų, o traumų, apsinuodijimų ir kt. išorinių priežasčių padarinių bei psichikos ir elgesio sutrikimų rodikliai didesni tik už Lietuvos, tačiau žemesni už Panevėžio apskrities (priedas, 36 pav.).

35 pav. Sergamumas Lietuvoje, Panevėžio apsk., Pasvalio rajone 2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

2.3. Sergamumas ir ligotumas tuberkulioze

Tuberkuliozė – viena iš grėsmingiausių ir sunkiausių infekcinių ligų, kurios plitimo priežastys yra socialinės: blogos gyvenimo ir sanitarinės higienos sąlygos, nevisavertė mityba, girtavimas, nedarbas, gyventojų migracija, skurdas, priklausomybė nuo narkotikų, ŽIV infekcija, nepakankama besigydančių ligonių kontrolė.

Vertinant 2001–2011 m. sergamumą tuberkulioze, Pasvalio rajono gyventojų, sergančių aktyvia tuberkuliozės forma, yra daugiau nei Lietuvos ir Panevėžio apskrities (2011 m. atitinkamai Lietuvos – 0,47, Panevėžio apskr. – 0,52, Pasvalio r. – 0,95 atvejai 1000 gyventojų) (priedas, 37 pav.). Pasvalio rajono gyventojų sergamumas tuberkulioze 2,9 karto aukštesnis nei Rokiškio rajono,

2 kartus daugiau nei Panevėžio miesto ir Kupiškio rajono, 1,8 karto nei Panevėžio rajono ir 1,5 karto daugiau nei Biržų rajono (priedas, 38 pav.).

Ligotumas – tai bendras visų žinomų ligos atvejų skaičiaus ir gyventojų skaičiaus santykis tam tikru laiko momentu (dažniausiai metų pabaigoje). Pasvalio rajono gyventojų ligotumas tuberkulioze aukštesnis nei Lietuvos ir Panevėžio apskrities. Nuo 2004 m. pastebimas staigus (2007 m. – 2,2 karto) kreivės kilimas aukštyn (atitinkamai 2003 m. – 2,46, 2004 m. – 4,25, 2005 m. – 5,02, 2006 m. – 5,54, 2007 m. 5,55 atvejai 1000 gyventojų), o nuo 2008 m. rodiklis pastebimai sumažėja (3,52 atvejai) ir 2010 m. lieka tik 1,3 karto aukštesnis už Lietuvos ir Panevėžio apskrities (priedas, 39 pav.). Tuberkulioze serga daugiau vyrai nei moterys (priedas, 40 pav.). O stebint ligotumą 2001–2010 m. pagal gyvenamąją vietą, iki 2005 m. sergančių daugiau buvo miesto gyventojų, o nuo 2006 m. pastebimas didesnis kaimo gyventojų ligotumas (priedas, 41 pav.).

2.4. Bendras sergamumas

Bendrasis sergamumas parodo, kiek per metus buvo užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių buvo kreiptasi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. 2011 m. Pasvalio rajone bendrojo sergamumo rodikliai tiek suaugusiųjų, tiek vaikų buvo žemesni nei Panevėžio apskrityje ir Lietuvoje (priedas, 42 pav.).

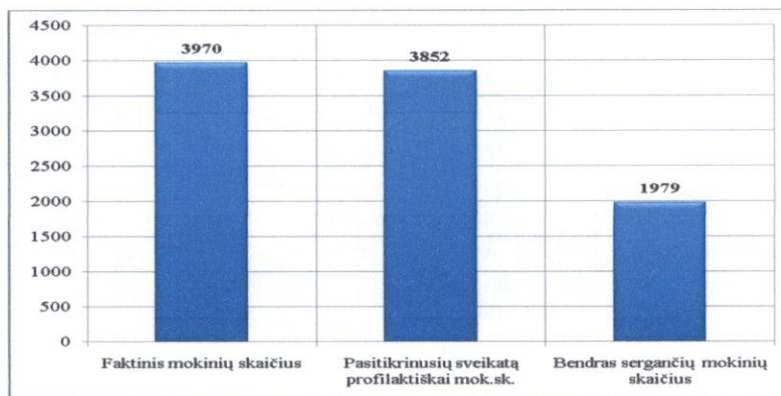
2011 m. didžiausias Pasvalio rajono gyventojų bendrasis sergamumas buvo kvėpavimo sistemos (344,1 atvejai 1000 gyventojų), kraujotakos sistemos (206,2 atvejai), jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis (158,5 atvejai), akių ligų (106,6 atvejai) (priedas, 43 pav.).

3. MOKINIŲ PROFILAKTINĖ SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

Vadovaujantis Lietuvos Higienos normos 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 98 punkto reikalavimu „Mokyklos vadovas arba jo įgaliotas asmuo užtikrina, kad mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų tik teisės akto nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir pateikę Vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Pradėję mokytis mokiniai mokykloje, Vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. Mokiniai, profilaktiškai pasitikrinę sveikatą, pažymas apie savo sveikatos būklę pristato savo mokyklų klasių auklėtojams, mokyklos administracijos atstovui arba mokyklose dirbantiems visuomenės sveikatos priežiūros specialistams. Vaiko sveikatos pažymėjimų pateikimas būtinas todėl, kad jose gydytojai nurodo kiekvieno mokinio fizinio ugdymo grupę, bendrą sveikatos būklę (ūgį, svorį, regą), susirgimus, pateikia svarbias rekomendacijas. Remiantis Pasvalio savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklų mokinių pateiktais vaikų sveikatos pažymėjimų duomenimis, išryškėja įvairūs didėjantys

sergamumo rodikliai. Nors mokinių skaičiai kasmet mažėja, sergamumo rodikliai didėja, ypač vyresnėse, 5–12 klasėse.

Remiantis 2011 metų moksleivių sergamumo sutrikimų ir sergamumo suvestine, paaiškėjo, kad sveikatos nepasitikrino 118 mokinių, tai sudaro 3 proc. iš visų mokyklas lankančių ugdytinių. Bendras sergančiųjų skaičius sudarė 1979 (51,37 proc.) iš visų sveikata patikrinusių mokinių (44 pav.).

44 pav. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo įstaigų mokinių skaičius (abs. sk.)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

Iš 3852 sveikata patikrinusių mokinių 610 pradinėse klasių mokinių yra sveiki, serga – 48,12 proc. Iš 2676 sveikata patikrinusių 5–12 klasių mokinių – 52,8 proc. turi sveikatos sutrikimų, 1263 vyresniųjų klasių mokiniai yra sveiki (priedas, 45 pav.).

Vyresnėse klasėse sergančiųjų mokinių skaičius didesnis, nei pradinėse klasėse – net 64,74 atvejais daugiau (1000 sveikata patikrinusiųjų). Bendras 0–12 klasėse tenkančių susirgimų skaičius yra 828,14 atvejų (1000 patikrinusiųjų) (priedas, 46 pav.). Profilaktinių patikrinimų metu fiksuojama, ar vaikų svoris ne per mažas jų ūgiui ir amžiui, ar nėra antsvorio ir nutukimo. Daugiausia (85 atvejais) 0-12 klasių mokiniams nustatyta antsvorio susirgimų (priedas, 47 pav.).

Kiekvienais metais dažniausiai fiksuojama regos sutrikimai (žvairumas, miopija, toliaregystė, astigmatizmas), iš jų 17,44 proc. sudarė miopija. Dantų ligos rastos 621 mokiniui (16,21 proc. visų patikrinusiųjų). Skeleto-raumenų sistemos sutrikimai diagnozuoti 14,38 proc. iš 3852 mokinių. 6 proc. mokinių nustatyti nervų sistemos sutrikimai bei kvėpavimo sistemos problemos. 175-iems mokiniams registruoti kraujotakos sistemos bei 136-iems endokrininės sistemos ligos (priedas, 48 pav.). Regos sutrikimai, kraujotakos, skeleto-raumenų, endokrininės sistemų ligos dažniau diagnozuotos vyresnėse klasėse, dantų ir kvėpavimo sistemos ligomis dažniau serga pradinėse klasių mokiniai (priedas, 49 pav.). Iš 3852 sveikata patikrinusių mokinių, pagrindinė fizinio ugdymo grupė skirta 3638 mokiniams (94,4 proc.), parengiamoji grupė – 4 proc., o specialioji – 3 proc. mokinių. 2011–2012 mokslo metais nuo kūno kultūros pamokų atleisti 48 mokiniai (priedas, 50 pav.).

Vertinant 2009–2012 m. sergamumą pedikulioze, daugiausia sergančių mokinių buvo 2011 m. (atitinkamai 2009m. – 94, 2010 m. – 126, 2011 m. – 219, 2012 m. – 90 atvejų).

4. FIZINĖ APLINKA

4.1. Vandens kokybė

Geriamasis vanduo privalo būti saugus ir kokybiškas, o vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybės reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 24 : 2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Tiriant geriamojo vandens kokybę atliekami mikrobiologinių, toksinių ir indikatoriųjų rodiklių matavimai. Pasvalio valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos duomenimis, 2011 m. visos rajono vandenvietės tiekė saugų geriamąjį vandenį, geriamajame vandenyje nebuvo nustatyta mikrobinės ar toksinės taršos. Pasvalio rajono vandenvietėse tiekiamo vandens kokybinius rodiklius tiek iš gręžinių, tiek iš vartojimo čiaupų viršijo bendroji geležis. Didžiausi geležies kiekiai nustatyti Nakiškių, Žadeikių Sabonių, Bajorėlių ir kitose vandenvietėse. Pasvalio rajono požeminiame vandeniui būdingas padidintas gamtinės kilmės bendrosios geležies kiekis, tai rodo iš gręžinių atlikti bendrosios geležies tyrimai. Net 29 vandenvietėse iš 58 bendroji geležis viršijo leistiną normą. Be gamtinės rajono vandens specifikos prisideda seni surūdiję vandens tiekimo vamzdiniai ir tai blogina geriamojo vandens kokybę vartojimo vietose.

Šulinių vandens kokybę vertinta pagal higienos normą HN24:2003 ir gautus pranešimus iš gydymo įstaigų. 2011 m. ištirti 44 šuliniai, kurių vandenį maistui naudoja nėščiosios ir kūdikiai iki 6 mėn. amžiaus. 16 šulinių (36 proc.) nustatyta mikrobinė tarša, 19 šulinių (43 proc.) rasta padidintas nitrato kiekis, 1 (2,27 proc.) – nitrato ir 3 (6,8 proc.) – padidintas amonio kiekis.

2 lentelė. Informacija apie šulinių vandens kokybę Pasvalio rajone 2009–2010 m.

Ištirta šulinių					
Metai	Šulinių sk.	Nustatyta			
		Mikrobinė tarša	Nitratai	Nitritai	Amonis
2009 m.	40	21	23	0	1
2010 m.	26	19	14	1	2
2011 m.	44	16	19	1	3

Higienos instituto duomenimis, 2004–2011 m. Pasvalio rajono Lėvens upės ir Šilo ežero maudyklų vandens kokybė atitiko nustatytus kokybės reikalavimus. Maudyklų vandens kokybės stebėseną vykdoma pagal teisės aktuose numatytus reikalavimus, tyrimai atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimus.

5. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SISTEMOS RAIDA RAJONE

5.1. Sveikatos priežiūros ištekliai

2011 metais, palyginti su ankstesniais metais, Pasvalio rajono gydymo įstaigose gydytojų skaičius nežymiai padidėjo ir 2011 metais 1-am tūkstančiui gyventojų teko 1,99 gydytojo (priedas, 51 pav.) 2011 metais privačiai dirbančio medicinos personalo, palyginti su 2006-2010 metais, skaičius nežymiai išaugo (priedas, 52 pav.). Sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių specialistų skaičius išliko toks pats, išskyrus slaugytojus, kurių sumažėjo 0,1 (1000 gyventojų) (priedas, 53 pav.). 2011 metais Pasvalio rajono gyventojų pas gydytojus lankėsi daugiau nei 2010 m., bet mažiau nei 2009 m., o pas gydytojus odontologus lankėsi mažiau nuo 2009 m. (priedas, 54 pav.). Apsilankymų pas gydytojus 1-am gyventojui 2011 m. Pasvalio rajone tenka mažiau nei Lietuvoje ir Panevėžio apskrityje (atitinkamai rajone – 5,16, Panevėžio apskrityje – 6,6, Lietuvoje – 6,86 atvejai) (priedas, 55). Pasvalio rajone nuo 2006 metų iki 2011 metų bendras lovų skaičius stacionaruose didėja. Lyginant lovų skaičių, atitenkantį 1-am tūkst. gyventojų, 2006 metais jis buvo 4,76, o 2011 m. šiek tiek didesnis – 6,27 (priedas, 56 pav.). 2011 m. Lietuvoje stebimas žemesnis hospitalinis sergamumas (219,07 atvejai), nei Panevėžio apskrityje (232,35) ir Pasvalio rajone (232,21 – 1000 gyventojų) (priedas, 57 pav.). Vidutinė gulėjimo stacionare trukmė išlieka stabili apie 8 dienas tiek Pasvalio rajone tiek Lietuvoje ir Apskrityje (priedas, 58 pav.).

5.2. Greitosios medicinos pagalbos veiklos rodikliai

2011 metais greitosios medicinos pagalbos paslaugų suteikimo skaičius, palyginti su 2008–2010 metais, didėja. 2011 metais pagalba suteikta 166,32 paslaugos (1000 gyventojų), tai yra mažiau suteiktų paslaugų nei Lietuvoje (205,93) ir Panevėžio apskrityje (220,41) (priedas, 59 pav.).

6. SPECIALIOJI DALIS

Jaunimo problematikos tyrimą Pasvalio rajono savivaldybėje 2011 m. spalio 31–lapkričio 24 d. atliko UAB „Spinter tyrimai“, UAB „Spinter“, VšĮ Visuomenės iniciatyvų centro ir Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacija.

Tyrimo tikslas – ištirti jaunimo problemas (pagal apibrėžtus rodiklius) jaunimo politikos įgyvendinimo srityse. Pasirinktos šios sritys: mokymasis ir studijos (švietimas, mokymas, mokslas, studijos ir ugdymas); darbas (darbas ir užimtumas); laisvalaikis (laisvalaikis, poilsis, kūryba ir kultūra); gyvenimo sąlygos (apsirūpinimas būstu); dalyvavimas įvairiose veiklose (pilietiškumas, neformalus ugdymas); fizinė ir psichinė sveikata (sveikatos apsauga); įpročiai ir gyvenimo būdas (sveikatingumas, kūno kultūra ir sportas); šeima, draugai, kaimynystė (socialinė apsauga); jaunimo probleminio / rizikingo elgesio apraiškos.

Tyrimo imtis ir tiriamieji. Tyrimo populiaciją sudaro jaunimo atstovai nuo 14 iki 29 metų, tyrimo metu gyvenantys, besimokantys ar dirbantys Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje. Statistikos departamento duomenimis 2011 metų pradžioje Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje gyveno 7625 jauni žmonės nuo 14 iki 29 metų, tai sudarė 24,71 proc. visų gyventojų.

Demografinės tiriamųjų charakteristikos. Kiekybiniame jaunimo tyrime dalyvavo 403 tiriamieji. Ši imtis užtikrina 5 proc. paklaidą (su 95 proc. tikimybe) (priedas, 60 pav.).

Tyrimo metu buvo vertinami žalingi įpročiai: jaunimo alkoholio vartojimo dažnumas, priklausomybė nuo alkoholio bei jo vartojimo priežastys, santykis su narkotikų vartojimu, žinojimas, kur gali kreiptis pagalbos dėl narkotikų vartojimo, rūkymo, interneto vartojimo įpročiai, išitraukimas į lošimus bei migdomųjų/raminamųjų vaistų vartojimo dažnumas.

Tyrimo metu nustatyta, kad per paskutinius šešis mėnesius 35 proc. jaunuolių alkoholi vartojo kartą per mėnesį ar rečiau, 26 proc. – du, keturis kartus per mėnesį. 9 proc. tai darė dažniau. 29 proc. per paskutinius šešis mėnesius alkoholio nevartojo. Alkoholinių gėrimų per paskutinius 6 mėnesius dažniau visai nevartojo moterys ir jauniausi (14–18 m.) apklaustieji. 69 proc. šiuo metu neturi jokios priklausomybės nuo alkoholio. 24 proc. priklauso rizikos grupei. 7 proc. jau turi priklausomybę nuo alkoholio arba didelį pavojų jai atsirasti. Didelis pavojus ar priklausomybė nuo alkoholio dažnesnė vyrams.

Taip pat buvo nustatyta, kad 33 proc. vartojančių alkoholi tai daro tam, kad atsipalaiduotų. 9 proc. alkoholi vartoja norėdami užmiršti savo problemas, 7 proc. – dėl neturėjimo ką veikti. 5 proc. vartojančių alkoholi nori pasijausti laimingesni, siekia apsvaigti arba stengiasi neišsiskirti iš grupės draugų. 85 proc. tiriamųjų nėra vartoję ir nenorėtų pabandyti narkotikų. 7 proc. bandė vartoti (kartą ar keletą kartų), 2 proc. vartoja nuolat. Nustatyta, kad dažniau rūko tie apklaustieji, kurie vartoja ar yra bandę narkotikų.

Tiriant rūkymo įpročius nustatyta, kad 72 proc. Pasvalio rajono jaunuolių neturi tokių įpročių (niekada neturėjo arba jų atsikratė). 6 proc. respondentų pripažino, kad surūko mažiau negu vieną cigaretę per savaitę ar per dieną. 8 proc. surūko 1–5 cigaretes per dieną, dar 8 proc. 6–10 cigarečių. 6 proc. per dieną surūko daugiau negu 10 cigarečių. Nustatyta, kad kuo dažniau rūkoma, tuo stipresnė priklausomybė nuo alkoholio. Dažniau visai nerūko moterys ir jauniausi (14–18 m.) apklaustieji.

Interneto naudojimo įpročiai matuojami dviem rodikliais. Pirmas – kaip dažnai per paskutinį mėnesį naudojosi internetu – matuojamas 5 rangų skale nuo „kasdien“ iki „kartą per savaitę“. Antras – kiek vidutiniškai laiko per dieną praleidžia internete – matuojamas 4 rangų skale nuo „iki 1 val.“ iki „5 valandas ir ilgiau“. Nustatyta, kad 83 proc. apklaustųjų internetu naudojasi kasdien. 8 proc. – 4–5 kartus per savaitę. Dažniausiai internetu naudojamosi 1–3 val. per dieną (53 proc.). Iki

valandos prie interneto praleidžia 24 proc. respondentų. 14 proc. internetu naudojami 3–5 val. 7 proc. tai daro 5 val. ar ilgiau. Internetu vyrai naudojami ilgiau nei moterys.

Migdomųjų/raminamųjų vaistų vartojimo rodiklis – matuojamas migdomųjų/raminamųjų vaistų vartojimo per paskutinius šešis mėnesius dažnumas. Didžioji dauguma respondentų nevartojo jokių migdomųjų, raminamųjų vaistų (82 proc.). 13 proc. vartojo 1 kartą per mėnesį ar rečiau. 6 proc. per pastaruosius šešis mėnesius migdomuosius arba raminamuosius vaistus vartojo 2–4 kartus per mėnesį ar dažniau. Migdomųjų/raminamųjų vaistų niekada nevartojantys dažniau teigė vyrai.

Mityba ir poilsis – ši rodiklių grupė sudaryta iš fizinės savijautos, subjektyvaus sveikatos būklės vertinimo, miego trukmės, sveikos gyvensenos rodiklių. Į klausimyną buvo įtraukti klausimai apie kūno svorį ir ūgį, kuriais siekiama nustatyti kūno masės indeksą. Daugumos apklaustų merginų (71 proc.) kūno masės indeksas yra normalus. 17 proc. tiriamųjų turi viršsvorio, 12 proc. yra per mažo svorio. Jauniausios (14–18 m.) tyrimo dalyvės dažniau yra per mažo svorio, o vyriausios (24–29 m.) – turi viršsvorio. Gerų/teisingų/sveikų valgymo įpročių rodiklio vidutinė reikšmė – 23,3. Tai reiškia, kad Pasvalio rajono jaunuoliams būdingi vidutiniški mitybos įpročiai. 59 proc. apklaustųjų pasižymi vidutiniškais sveikos mitybos įpročiais. 37 proc. tyrimo dalyvių valgymo įpročiai geri, 3 proc. – blogi.

Miego rodiklis matuojamas valandomis, skirtomis vidutiniškai per parą miegui pastarąjį mėnesį. 33 proc. tyrimo dalyvių per pastarąjį mėnesį miegojo po 8 val. per parą. 29 proc. miegojo po 7 val. 18 proc. – po 6 ar mažiau valandų. 20 proc. – po 9 val. ar ilgiau. Mažiau laiko miegui skiria miestų gyventojai.

Fizinis aktyvumas. Dauguma (55 proc.) respondentų sportuoja bent kelis kartus per savaitę. 19 proc. sportuoja kartą per savaitę. 25 proc. – iš viso nesportuoja. Nustatyta statistiškai reikšmingas silpnas teigiamas ryšys tarp sportavimo dažnumo per savaitę ir gerų/teisingų/sveikų valgymo įpročių rodiklio. Tai rodo, kad kuo dažniau sportuojama, tuo sveikiau maitinamasi. Dažniau visai nesportuoja moterys ir vyriausi tyrimo dalyviai. Sportavimui per dieną skiriama trukmė yra įvairi: 23 proc. tam skiria 1,5 val. ar daugiau, dar 23 proc. – 30–60 min., 30 proc. sportuoja iki pusvalandžio per dieną (žr. 24 pav.). Nustatyta, kad tie, kurie sportuoja rečiau, tam vienu kartu skiria daugiau laiko. Daugiausiai laiko sportui per kartą dažniau skiria vyrai ir jauniausi apklaustieji ir miestų gyventojai.

Fizinės savijautos rodiklis – tai suminis rodiklis, kurį sudaro 4 indikatoriai apie patiriamus skausmus ar fizinius nusiskundimus. Kiekvienas indikatorius matuojamas 4 rangų skale, tiriamųjų prašoma nurodyti, kaip dažnai per pastarąjį mėnesį jiems skaudėjo arba teko vartoti vaistus. Suminio fizinės sveikatos rodiklio reikšmės kinta nuo 4 iki 16: 4 reiškia blogą / silpną, o 16 – gerą fizinę sveikatą, vadinasi, kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo geresnė fizinė sveikata. Balus galima

suskirstyti į tokias grupes: bloga (nuo 4 iki 7), vidutiniška (nuo 8 iki 12) ir gera (nuo 13 iki 16) fizinė sveikata.

Vidutinė fizinės savijautos rodiklio reikšmė – 13,1; t. y. apskritai Pasvalio rajono jaunuoliai pasižymi gera fizine sveikata. 65 proc. tiriamųjų pasižymi gera fizine savijauta. 29 proc. nustatytas vidutiniškas savijautos rodiklis. 6 proc. būdinga bloga savijauta. Nustatyta statistiškai reikšminga silpna teigiama koreliacija tarp fizinės savijautos ir gerų/teisingų/sveikų valgymo įpročių rodiklių. Tai rodo, kad geriau fiziškai jaučiasi tie apklaustieji, kurie sveikiau maitinasi. Gera fizine savijauta dažniau pasižymi vyrai ir miestų gyventojai.

Psichologine savijauta – šios grupės rodiklius sudaro psichologinės savijautos, savęs vertinimo ir problemų įveikimo rodikliai. Vidutinė psichinės savijautos suminio rodiklio reikšmė – 24,3; reiškianti aukštesnę nei vidutinę psichinę Pasvalio rajono jaunuolių savijautą. 54 proc. jaunuolių pasižymi gera psichine sveikata. 35 proc. moksleivių per pastarąjį mėnesį yra susidūrę su juos kankinančiu nerimu, nemiga, liūdesiu. 11 proc. jaučiasi blogai. Nustatyta: kuo jaunimas sveikiau maitinasi, tuo geresnė jo psichinė savijauta. Apklaustieji, kurie geriau jaučiasi fiziškai, geriau jaučiasi ir psichiškai, vadinasi, yra tiesioginis ryšys tarp fizinės ir psichinės sveikatos. Gera psichine savijauta dažniau pasižymi vyrai, vyresni (19–29 m.) apklaustieji ir miestų gyventojai.

Sveikatos būklė. Didžioji dalis tiriamųjų arba jaučiasi gerai (48 proc.), arba turi trumpalaikių sveikatos sutrikimų (35 proc.). 15 proc. apklaustųjų teigė turintys pasikartojančių sveikatos sutrikimų, 1 proc. – negalią. Gerai jaučiasi ir problemų su sveikata dažniau neturi vyrai.

Lytinė elgsena ir šeimos planavimas. 23 proc. visada naudojasi kontraceptinėmis priemonėmis lytinių santykių metu, 24 proc. – dažniausiai, 12 proc. – dažnai. 17 proc. respondentų nurodė, kad kontraceptinėmis priemonėmis naudojasi retai, 21 proc. – jomis visai nesinaudoja. Dažniausiai (46 proc.) kontraceptinės priemonės naudojamos apsisaugoti nuo lytiniu keliu plintančių ligų bei nėštumo. 31 proc. šias priemonės pasirenka tik tam, kad apsisaugotų nuo nėštumo. 9 proc. – tam, kad apsisaugotų nuo lytiniu keliu plintančių ligų. Moterims dažniau rūpi tik apsauga nuo nėštumo, o vyrai dažniau linkę saugotis ir nuo lytiniu keliu plintančių ligų. Kontraceptines priemones kaip apsisaugojimo priemonę nuo nėštumo, dažniau naudoja jauniausi (14–18 m.) apklaustieji. Didžioji dalis nurodė, kad turi vieną pastovų partnerį (59 proc.). 13 proc. teigė, kad pastovaus partnerio neturi. 16 proc. šiuo metu turi kelis partnerius. Atsitiktinių, vienkartinių santykių pareiškė turintys 4 proc. apklaustųjų. Vieną pastovų lytinį partnerį dažniau turi moterys ir vyriausi (24–29 m.) apklaustieji.

Su visu tyrimo aprašymu galima susipažinti www.pasvalys.lt, www.pasvaliovsb.lt interneto puslapiuose.

APIBENDRINIMAS

1. Pasvalio rajono savivaldybėje gyventojų skaičius mažėja, didesnę gyventojų dalį sudaro moterys nei vyrai. Neigiamus gyventojų skaičiaus pokyčius galima sieti su neigiamu migracijos saldo ir neigiamu natūraliu gyventojų prieaugiu.

2. Atsižvelgiant į Pasvalio rajono gyventojų amžiaus struktūrą bei jų pokyčius, galime teigti, kad populiacija senėja, o tai reiškia, kad pasvaliečių vidutinis gyvenimo amžius ilgėja.

3. Pasvalio rajone gimstamumo rodikliai nežymiai aukštesni nei Panevėžio apskrityje. Daugiausia rajone gimdo 25–29 m. amžiaus moterys.

4. Pasvalio rajone mirtingumas mažėja, tačiau pagal intensyvumo lygį mirtingumas Pasvalio rajone yra didelis, tuo tarpu Lietuvoje ir Panevėžio apskrityje išlieka vidutinis.

5. 2010–2012 m. Pasvalio rajonas Panevėžio apskrityje užima trečią vietą po Panevėžio miesto ir Panevėžio rajono registruotų bedarbių skaičiumi.

6. Kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys – pagrindinės Pasvalio rajono gyventojų mirties priežastys. Pasvalio rajono gyventojų mirtingumas dėl kraujotakos sistemos ligų, lyginant su Lietuvos rodikliais, yra 1,28 karto, o Panevėžio apskrities – 1,49 karto didesni.

7. 2011 m. Pasvalio rajono gyventojai daugiausia sirgo kvėpavimo sistemos ligomis, dėl traumų, apsinuodijimų ir kitų išorinių priežasčių, akių ligomis, o daugiausia užregistruojama kvėpavimo sistemos ligų naujų susirgimo atvejų.

8. 2011 m. Pasvalio rajono gyventojų sergamumas tuberkulioze 2,9 karto aukštesnis nei Rokiškio rajono, 2 kartus daugiau nei Panevėžio miesto ir Kupiškio rajono, 1,8 karto nei Panevėžio rajono ir 1,5 karto daugiau nei Biržų rajono.

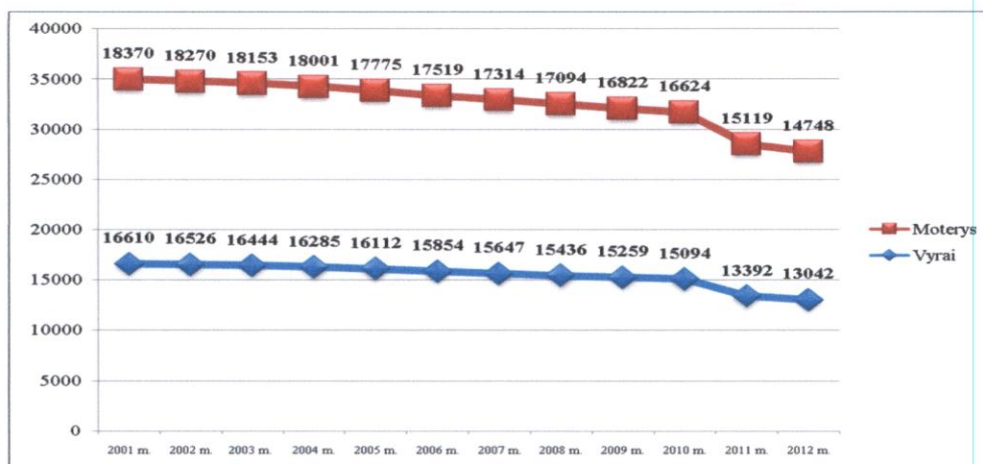
9. 2011 m. didžiausias Pasvalio rajono gyventojų bendrasis sergamumas buvo kvėpavimo sistemos, kraujotakos sistemos, jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis, akių ligų.

10. 2011 m. visos rajono vandenvietės tiekė saugų geriamąjį vandenį, jame nebuvo nustatyta mikrobinės ar toksinės taršos, tačiau tiekiamo vandens kokybinius rodiklius tiek iš gręžinių, tiek iš vartojimo čiaupų bendroji geležis viršijo normą.

11. 2011 m. Pasvalio rajono maudyklų vandens kokybė atitiko nustatytus kokybės reikalavimus.

12. Pasvalio rajono gydymo įstaigose gydytojų nežymiai padidėjo, o specialistų skaičius išliko toks pat, išskyrus slaugytojus, kurių skaičius šiek tiek sumažėjo.

PRIEDAS

2 pav. Gyventojų skaičiaus kitimas pagal lytį Pasvalio rajone 2001–2012 m. pradžioje (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1 lentelė. Gyventojų skaičius pagal amžių 2001-2012 m.

Metai	Iš viso pagal amžių	Gyventojai (0-15 m.)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai
2001 m.	34980	8213	18454	8313
2002 m.	34796	8060	18607	8129
2003 m.	34597	7787	18872	7938
2004 m.	34286	7470	19072	7744
2005 m.	33887	7145	19144	7598
2006 m.	33373	6815	19125	7433
2007 m.	32961	6518	19164	7279
2008 m.	32530	6179	19181	7170
2009 m.	32081	5812	19363	6906
2010 m.	31718	5583	19271	6864
2011 m.	28511	4748	16868	6895
2012 m.	27790	4539	16436	6815

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

4 pav. Migracijos saldo dinamika Pasvalio rajone 2001–2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (nepatikslinti duomenys)

REKOMENDACIJOS PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBEI

1. Sudaryti sąlygas išnaudoti mokyklų, bendruomenių turimą infrastruktūrą aktyviam vaikų, jaunimo, šeimų laisvalaikio praleidimui (aktų, sporto, bendruomenių salės ir pan.).

2. Vykdamas priklausomybių prevenciją rajone, sveikatos priežiūros specialistams, psichologams, socialiniams darbuotojams, pedagogams daugiau dėmesio skirti rizikos grupei – 14–18 metų jaunuoliams, neturintiems tvirto socialinio palaikymo šeimoje (asocialios šeimos, emigravę tėvai ir pan.) – šie jaunuoliai gali būti itin lengvai socialiai ir psichologiškai pažeidžiami.

3. Bendruomenėms ir bendruomenių pirmininkams skatinti (teikiant informaciją per spaudą, internetą, vietinę televiziją ir pan.) jaunimo užimtumą, sudarant sąlygas naudotis bendruomenei priklausančia materialine baze, įtraukiant į veiklą sporto organizatorius, kultūros centrų administratorius, bibliotekininkus.

4. Atlikti gyvenamosios tyrimus, didesnę dėmesį skiriant, alkoholio žalos masto ir poveikio rajono gyventojų sveikatai įvertinti.

5. Sukurti sveikatai palankią aplinką, didinti fizinį aktyvumą, nutukimo prevencijai skatinti įrengti saugius dviračių takus ar zonas, tinkamas dviračių stovėjimo aikšteles (pvz.: prie ugdymo įstaigų, su stebėjimo kameromis arba jau prie įrengtų stebėjimo kamerų), stovus, ypač miesto teritorijoje.

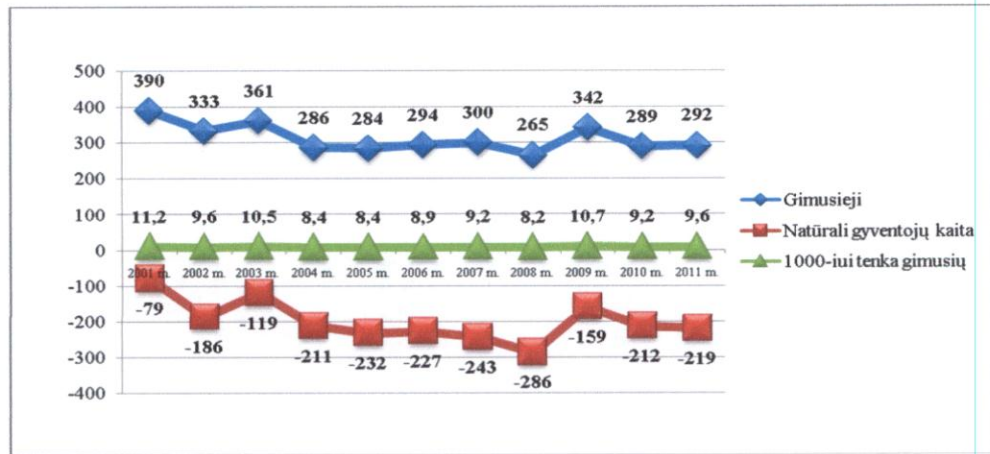
6. Organizuoti bei remti Savivaldybės įstaigų, nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, nukreiptas į sveiko ir aktyvaus gyvenimo būdo propagavimą.

7. Inicijuoti sveikos gyvenamosios informacinių – reklaminių stendų ar stovų labiausiai matomose rajono gyvenamosiose vietovėse ar kt. įrengimą (pvz.: informacija ant mokyklinių, „Autobusų parko“ autobusų, Vytauto Didžiojo aikštėje, stotyje, Sporto mokyklos teritorijoje ir kt.).

8. Skatinti rajono savivaldybės, įstaigų bendradarbiavimą su prekybos centrais, turgaus administracija, propaguojant sveiko maisto vartojimo reklamos prekybos vietose atsiradimą (pvz. daržovių ir vaisių reklama parduotuvių vitrinose.).

10. Inicijuoti trumpametražinių, reklaminių/informacinių filmų, orientuotų į jaunus žmones ir jų saugumą bei sveiką gyvenimą, kūrimą kuriuos transliuotų rajono televizijoje, interneto tinklalapiuose (pvz.: ugdymo įstaigų, bendruomenių ir kt.).

11. Organizuoti kultūrinius masinius renginius be alkoholinių gėrimų.

5 pav. Gimstamumas ir natūrali gyventojų kaita

Pasvalio rajono savivaldybėje 2001–2011 m. (abs. sk.)

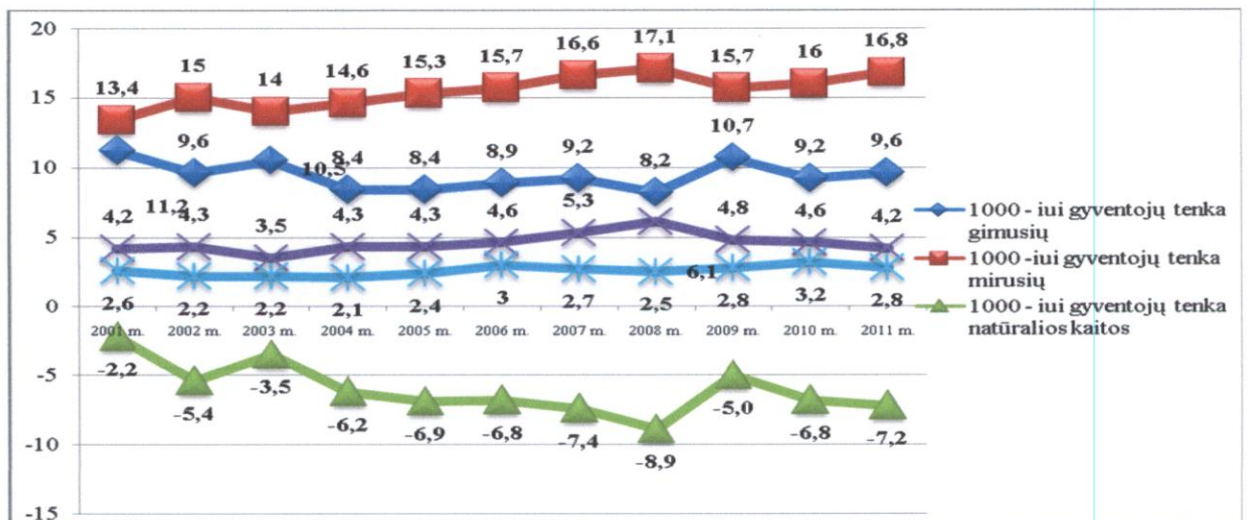
Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

6 pav. Mirtingumas Lietuvoje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajone

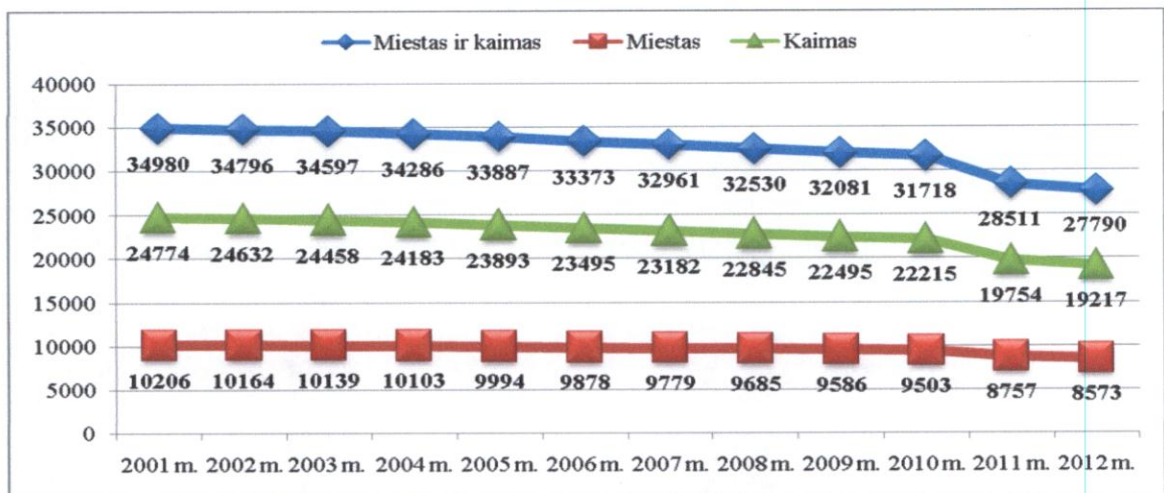
2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

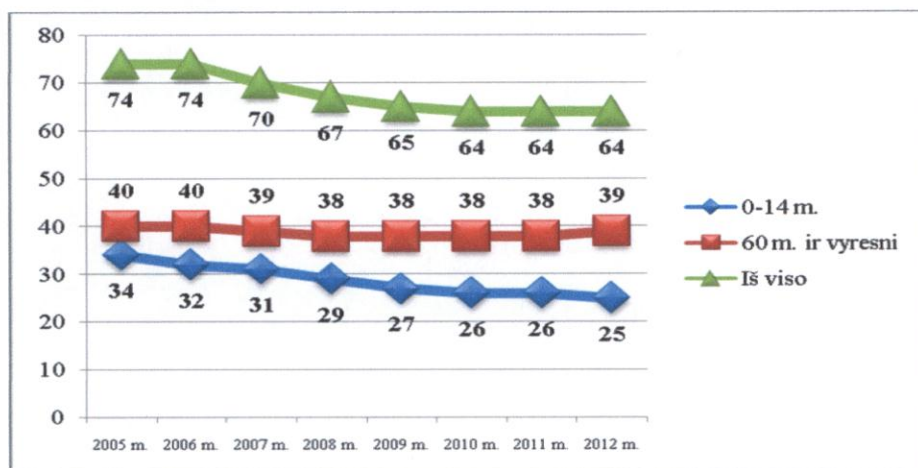
7 pav. Natūralus gyventojų judėjimas 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

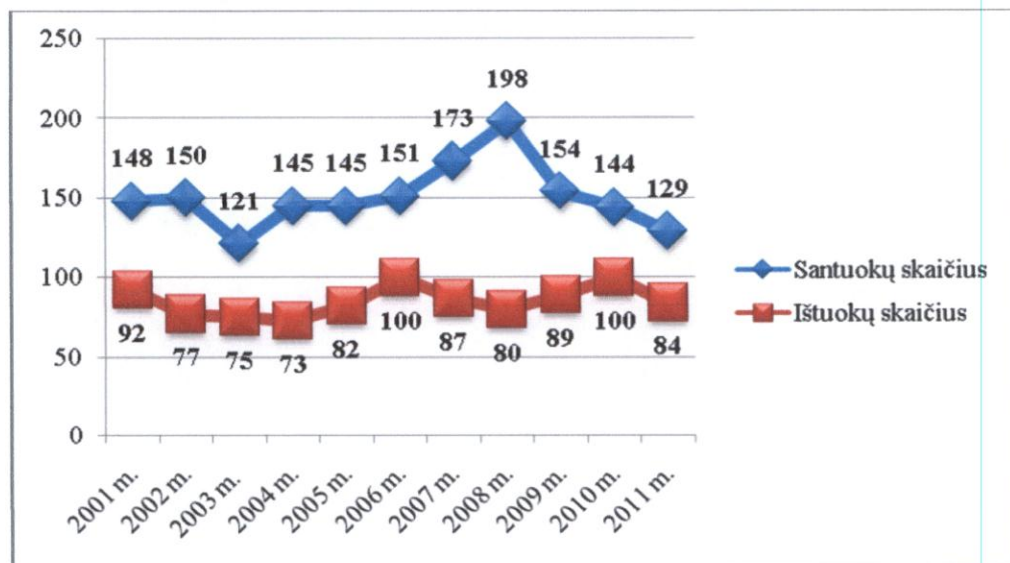
8 pav. Gyventojų skaičius pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą metų pradžioje 2001–2012 m., (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

10 pav. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas metų pradžioje 2005–2011 m.

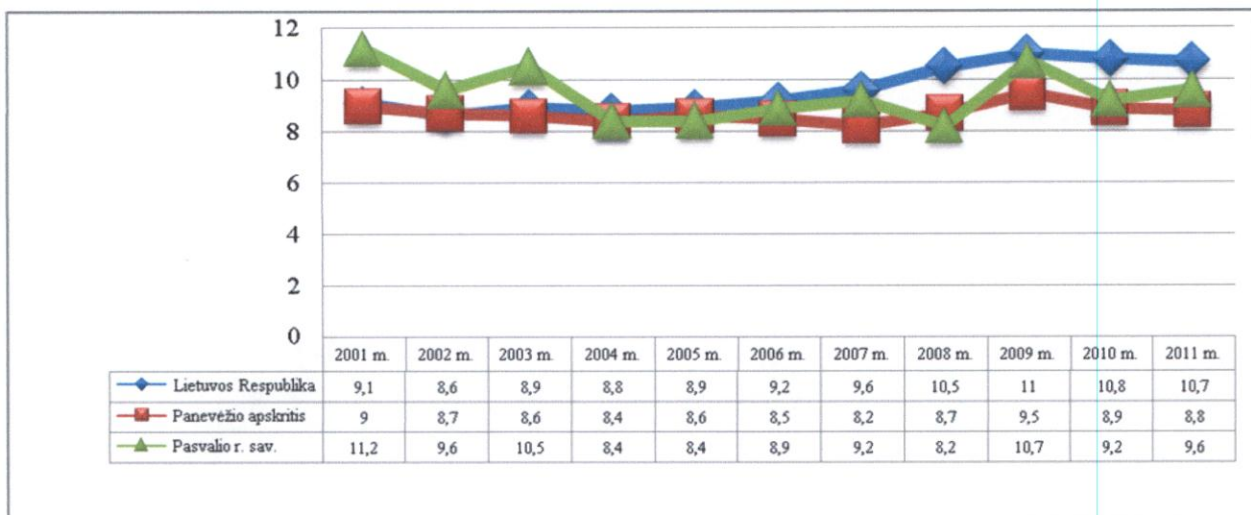
Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

11 pav. Santuokų ir ištuokų skaičius Pasvalio rajone 2001–2011 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

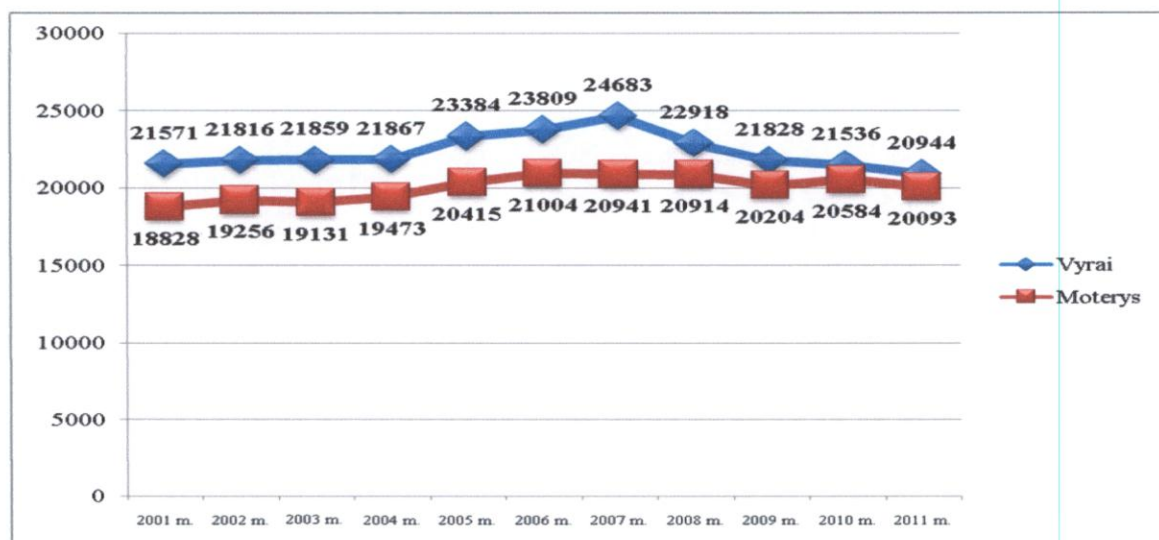
13 pav. Gimstamumas 1000 gyventojų Pasvalio rajone ir Lietuvoje 2001–2011 m. (1000 gyv.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2 lentelė. Gimusieji pagal motinos amžių Pasvalio rajone 2001–2011 m.

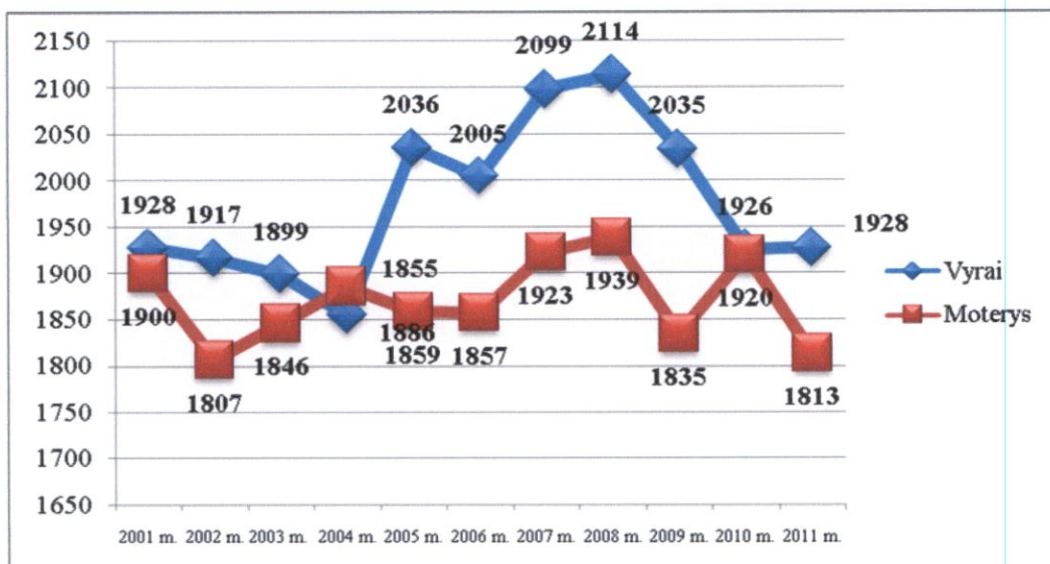
	2001 m.	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Iš viso pagal amžių	390	333	361	286	284	294	300	265	342	289	292
Iki 15 metų	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
15–19	35	48	36	41	28	37	34	26	35	29	26
20–24	118	99	104	71	76	81	93	73	102	71	72
25–29	123	97	124	94	79	86	71	81	88	97	96
30–34	75	60	60	51	65	59	65	54	78	59	61
35–39	28	25	26	25	27	27	27	24	34	27	30
40–44	11	4	10	4	7	3	9	7	5	6	7
45–49	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
50 ir vyresni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nenurodyta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

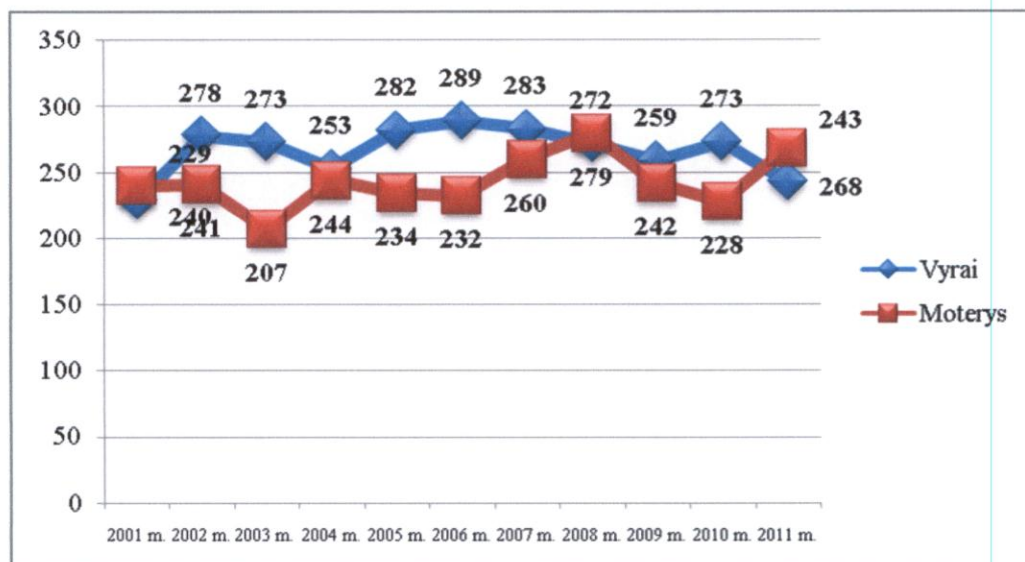
14 pav. Mirtingumas Lietuvoje 2001–2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

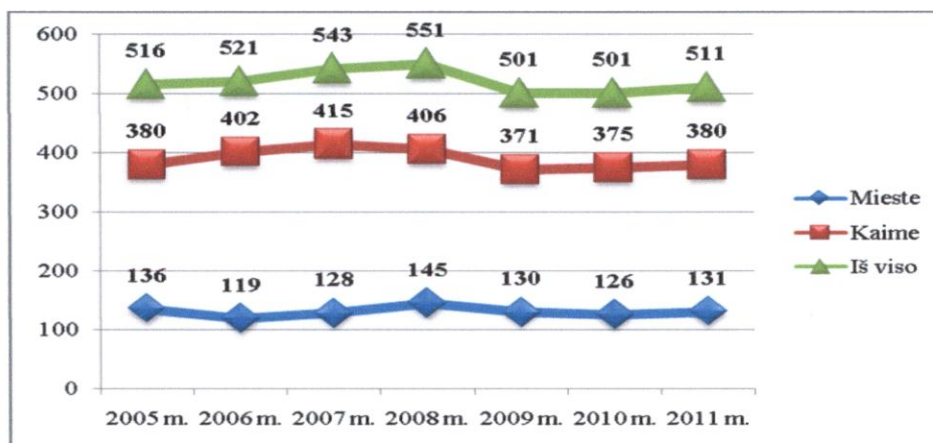
15 pav. Mirtingumas Panevėžio apskrityje 2001–2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

16 pav. Mirtingumas Pasvalio rajone 2001–2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

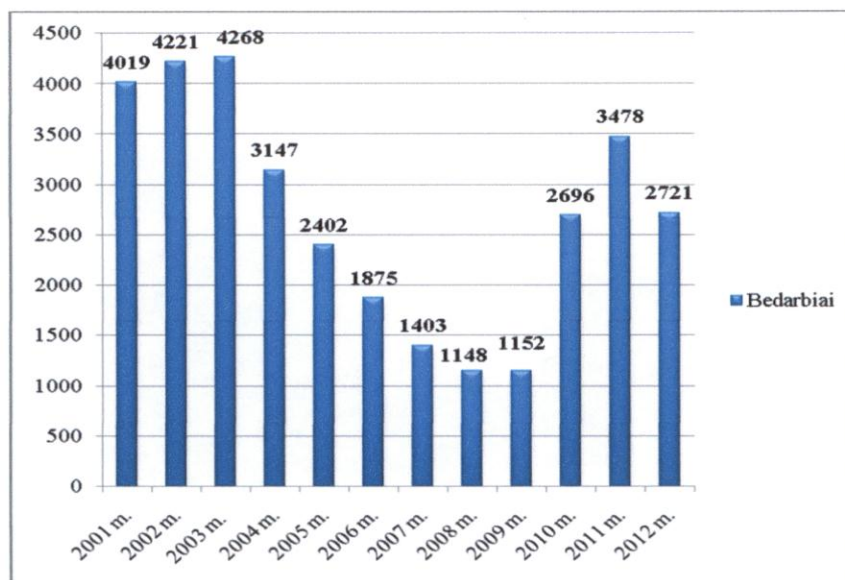
17 pav. Mirtingumas Pasvalio rajone pagal gyvenamą vietą 2001–2011 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2 lentelė. Mirusieji pagal amžiaus grupes Pasvalio rajone 2001-2011 m.

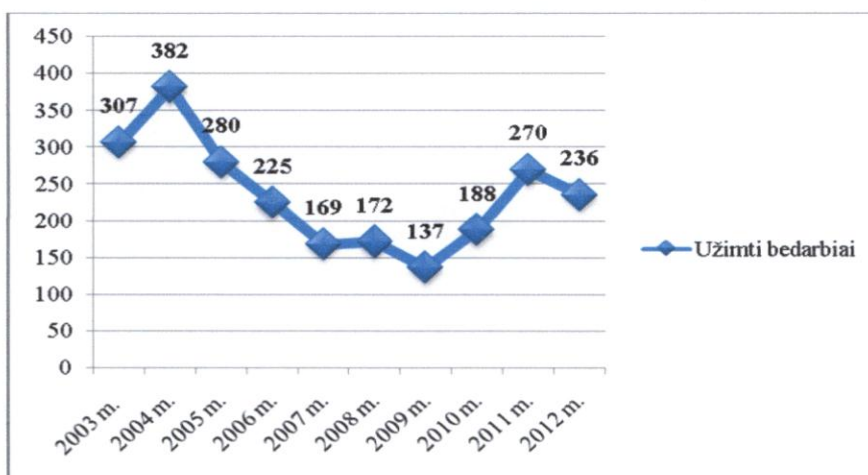
Vyrai	2001 m.	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Iš viso pagal amžių	229	278	273	253	282	289	283	272	259	273	243
0	2	0	1	0	2	0	0	1	0	0	1
1-4	0	1	0	2	0	2	1	0	0	2	0
5-9	0	3	0	1	0	0	0	1	0	0	0
10-14	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	2
15-19	0	2	2	1	1	1	2	1	3	1	1
20-24	9	3	4	1	3	3	5	2	0	6	3
25-29	6	6	7	1	7	2	2	4	2	2	1
30-34	6	5	7	6	5	7	6	1	4	3	1
35-39	8	7	8	7	10	8	10	8	8	4	9
40-44	10	12	12	7	8	9	10	14	10	12	6
45-49	11	18	6	9	13	19	17	15	13	8	18
50-54	13	19	12	19	18	20	17	19	15	21	10
55-59	25	18	15	19	19	28	24	23	12	19	15
60-64	25	30	31	32	29	27	23	21	28	27	24
65-69	30	24	36	33	39	36	37	32	33	34	33
70-74	27	43	38	37	37	41	44	42	35	39	34
75-79	26	32	36	29	31	29	38	24	38	37	30
80-84	16	26	26	24	30	29	28	29	38	31	29
85 ir vyresni	15	27	32	25	30	28	18	34	20	27	26
Moterys	2001 m.	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Iš viso pagal amžių	240	241	207	244	234	232	260	279	242	228	268
0	3	0	3	1	0	0	1	1	1	1	0
1-4	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
5-9	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10-14	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0
15-19	1	3	2	0	2	0	1	2	0	1	0
20-24	3	1	0	0	1	1	2	0	1	0	0
25-29	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1
30-34	2	2	1	0	0	1	0	1	1	0	3
35-39	1	3	2	0	1	4	1	2	1	1	1
40-44	4	1	1	2	3	3	3	2	2	2	5
45-49	2	6	5	3	3	3	5	1	4	2	4
50-54	7	4	7	6	4	8	5	6	5	7	10
55-59	5	10	3	8	6	6	12	7	4	7	7
60-64	15	22	10	12	8	1	3	7	3	5	13
65-69	18	22	16	16	27	24	35	19	25	17	11
70-74	22	31	27	31	19	22	30	39	21	24	26
75-79	40	41	49	34	42	44	36	30	36	32	50
80-84	44	35	34	49	48	50	53	53	56	48	56
85 ir vyresni	72	58	46	81	69	55	61	97	71	80	81

Šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

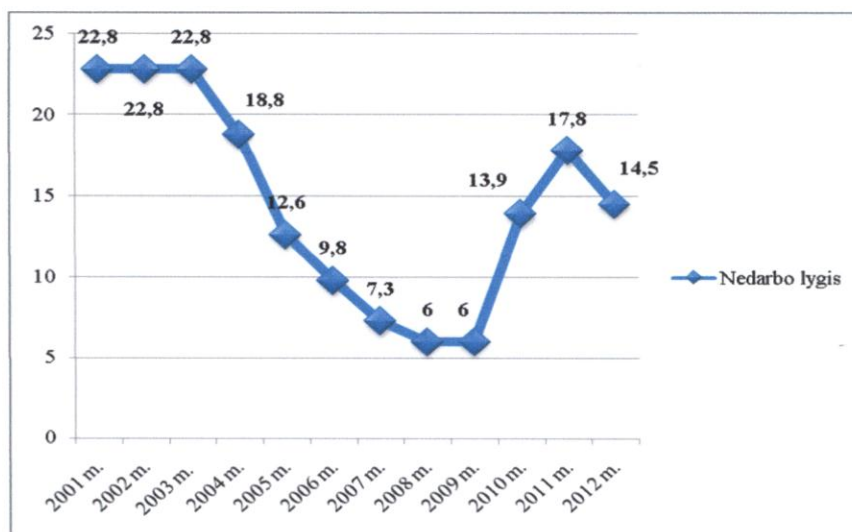
18 pav. Registruoti bedarbiai Pasvalio rajone 2001–2012 m. sausio 1 d. duomenimis (abs. sk.)

Šaltinis: Panevėžio darbo biržos Pasvalio skyrius

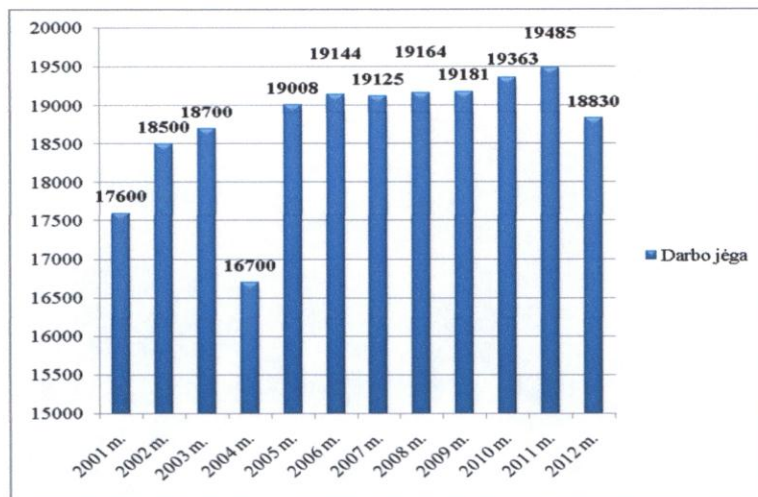
19 pav. Užimti bedarbiai Pasvalio rajone 2001–2012 m. sausio 1 d. duomenimis (abs. sk.)

Šaltinis: Panevėžio darbo biržos Pasvalio skyrius

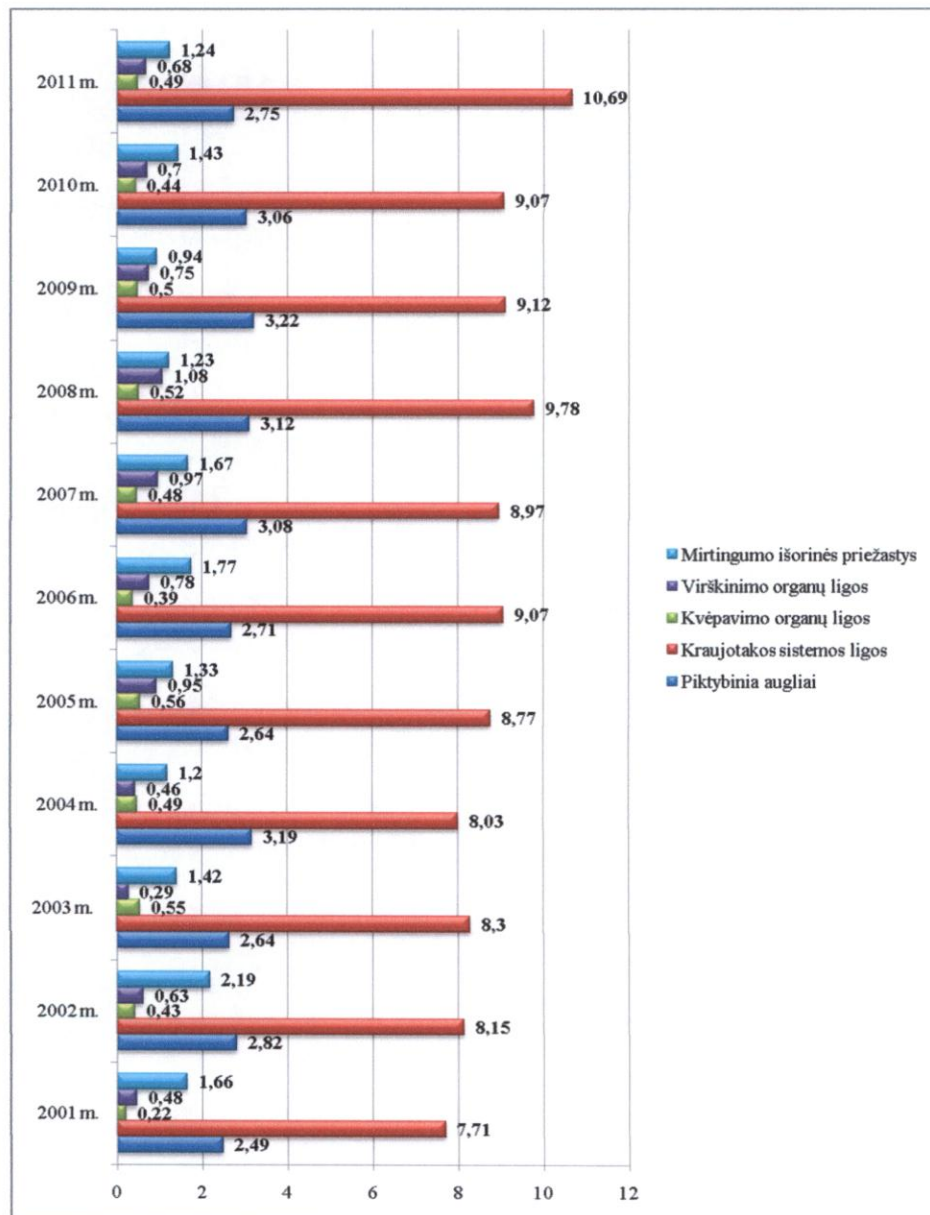
20 pav. Nedarbo lygis Pasvalio rajone 2001–2012 m. sausio 1 d. duomenimis (proc.)

Šaltinis: Panevėžio darbo biržos Pasvalio skyrius

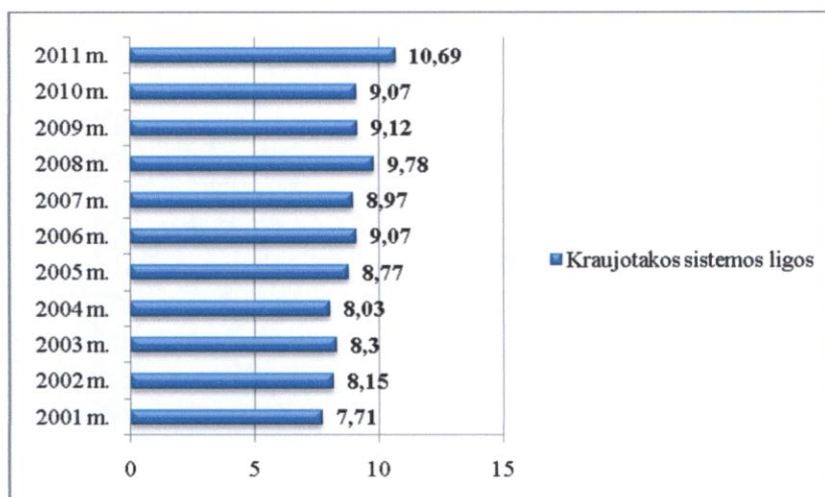
21 pav. Darbo jėga Pasvalio rajone 2001–2012 m. sausio 1 d. duomenimis (abs. sk.)

Šaltinis: Panevėžio darbo biržos Pasvalio skyrius

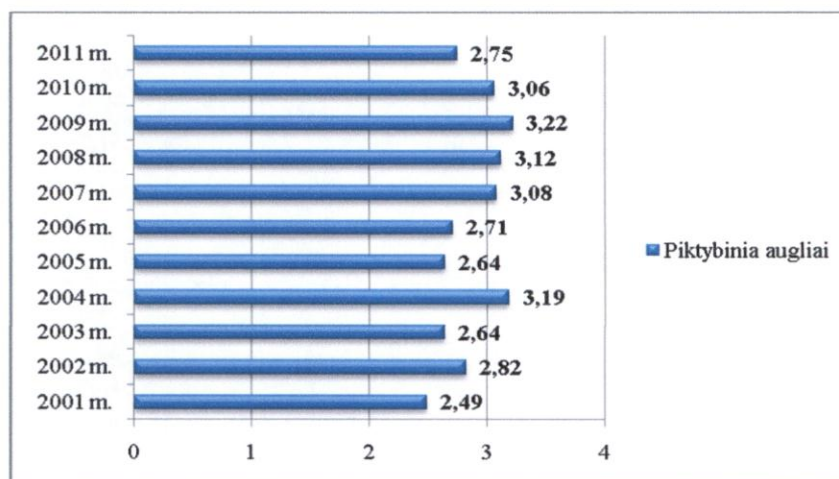
23 pav. Mirtingumas pagal priežastis Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

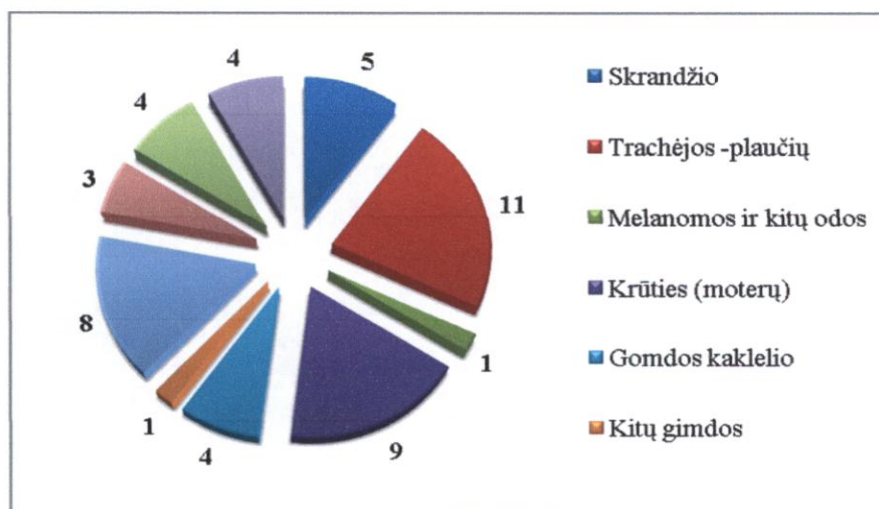
25 pav. Mirtingumas kraujotakos sistemos ligomis
Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

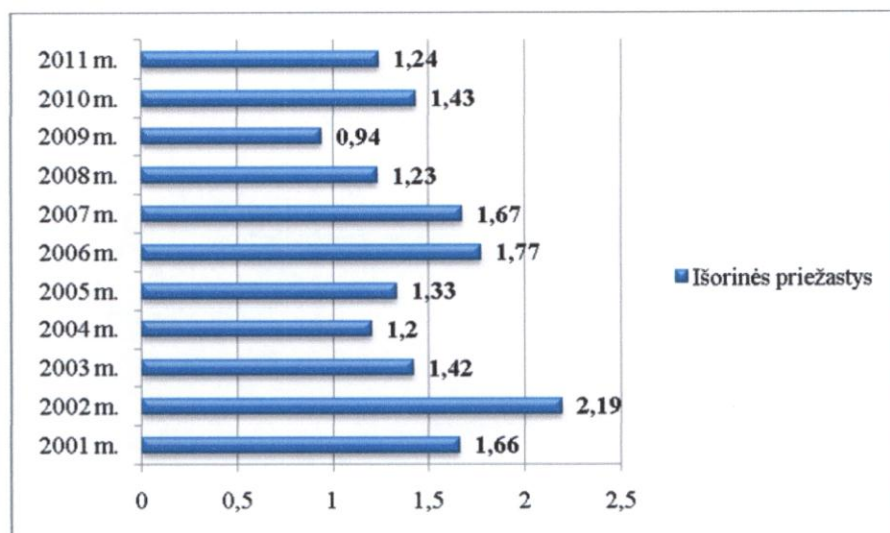
26 pav. Mirtingumas nuo piktybinių auglių Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

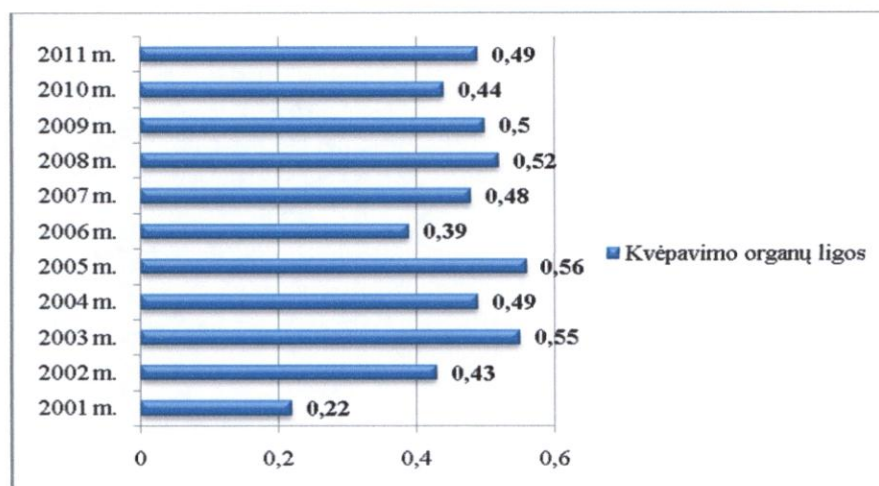

27 pav. Mirusieji pagal piktybinių navikų lokalizaciją Pasvalio rajone 2011 m. (abs. sk.)

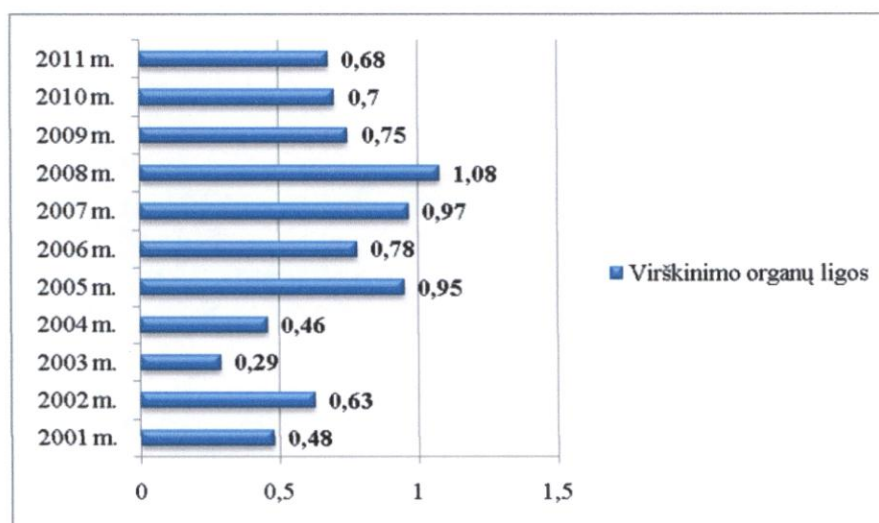
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

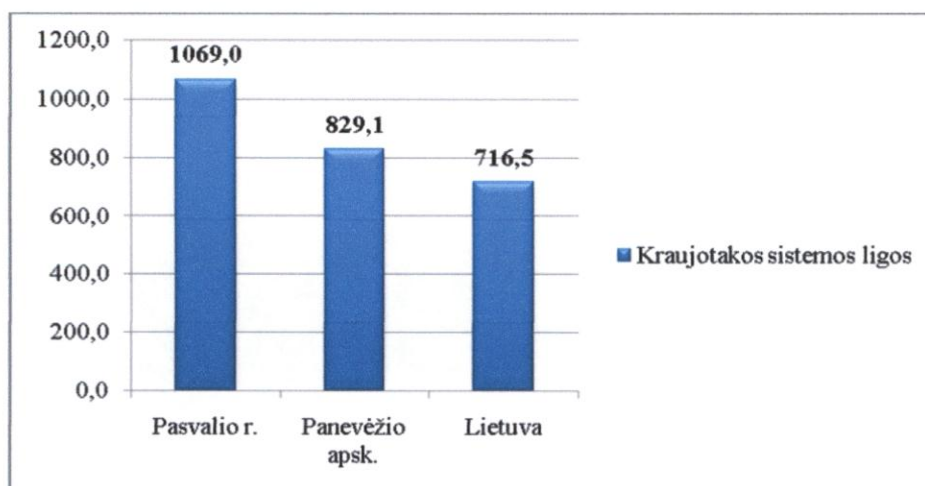
28 pav. Mirusieji dėl išorinių mirties priežasčių
Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

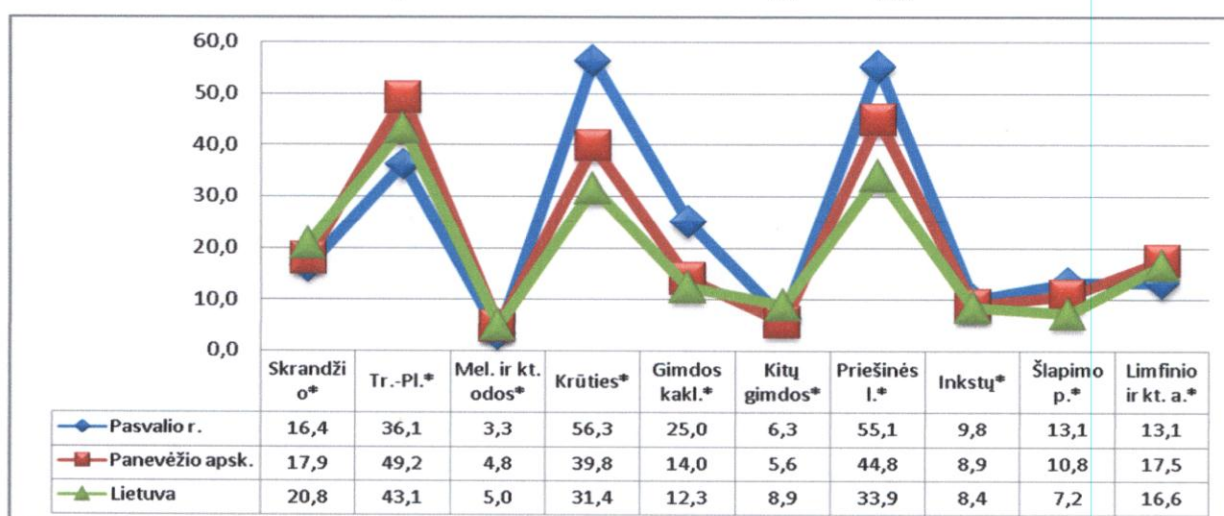
29 pav. Mirusieji dėl kvėpavimo organų ligų Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

30 pav. Mirusieji dėl virškinimo organų ligų Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

31 pav. Mirusieji nuo kraujotakos sistemos ligų Lietuvoje, Panevėžio apsk., Pasvalio rajone 2011 m. (100 000 atitinkamo amžiaus gyventojų)

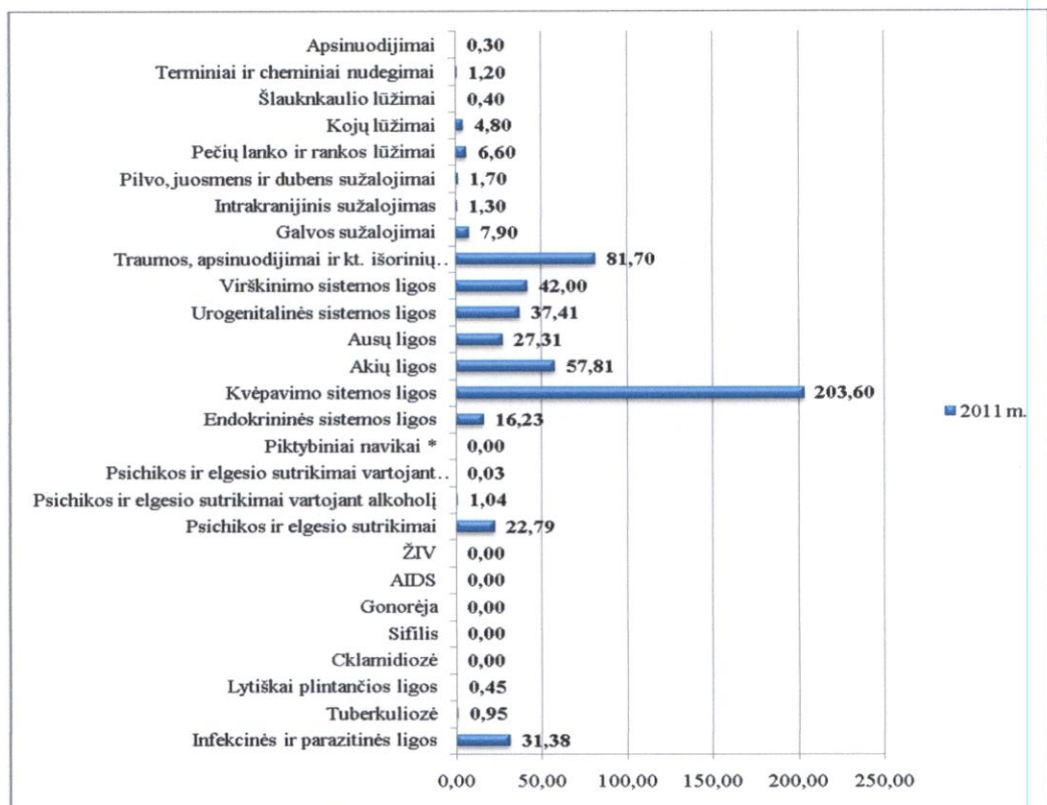

32 pav. Mirusieji pagal piktybinių navikų lokalizaciją Lietuvoje, Panevėžio apsk., Pasvalio rajone 2011 m. (100 000 atitinkamo amžiaus gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

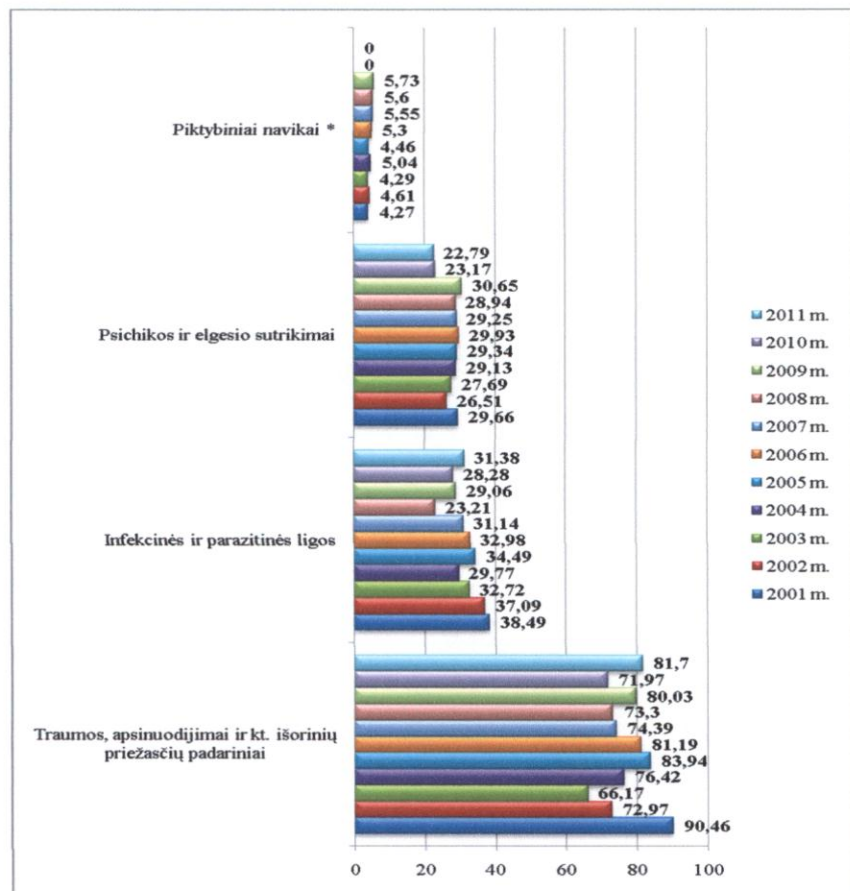
Tr.-Pl.*-	Trachėjos-plaučių
Mel. ir kt. odos*-	melanos ir kitų odos
Krūties*-	moterų
Gimdos kakl.*-	gimdos kaklelio
Priešinės l.*-	priešinės liaukos
Inkstų*-	išskyrus geldeles
Šlapimo p.*-	šlapimo pūslės
Limfinio ir kt.a.*-	limfinio, kraujodaros ir giminingų audinių

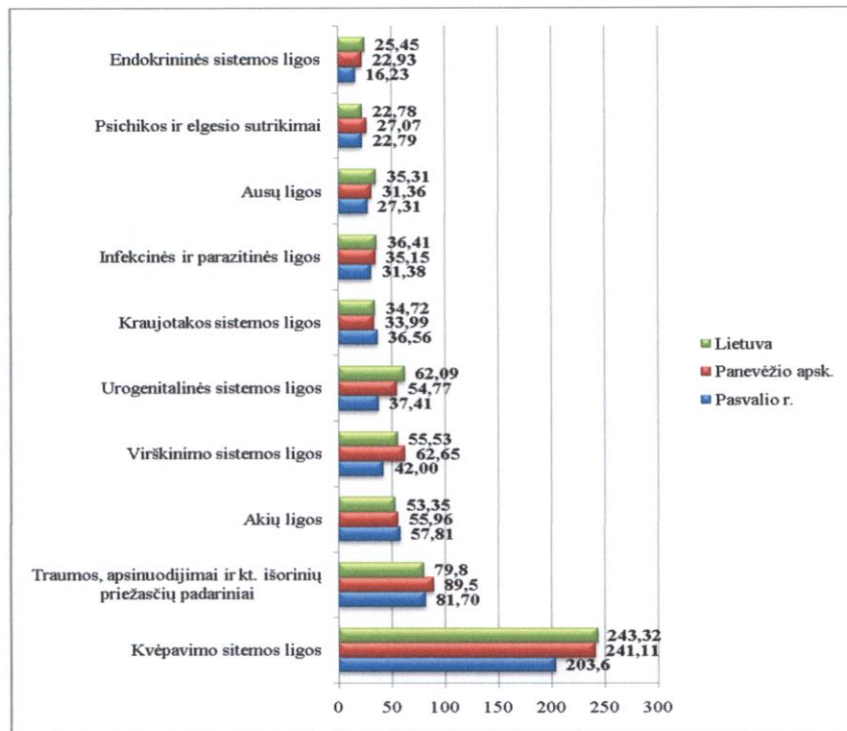
33 pav. Sergamumas Pasvalio rajone 2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

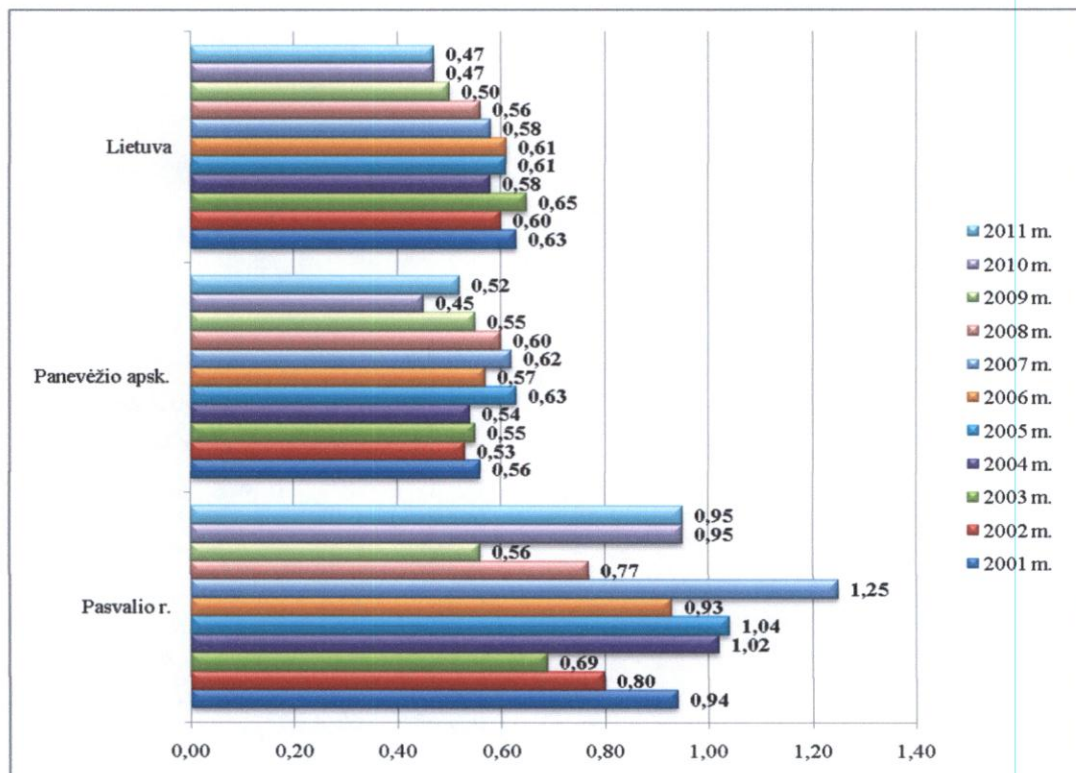
34 pav. Sergamumas (nauji atvejai) Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras, Vilniaus universiteto Onkologijos institutas

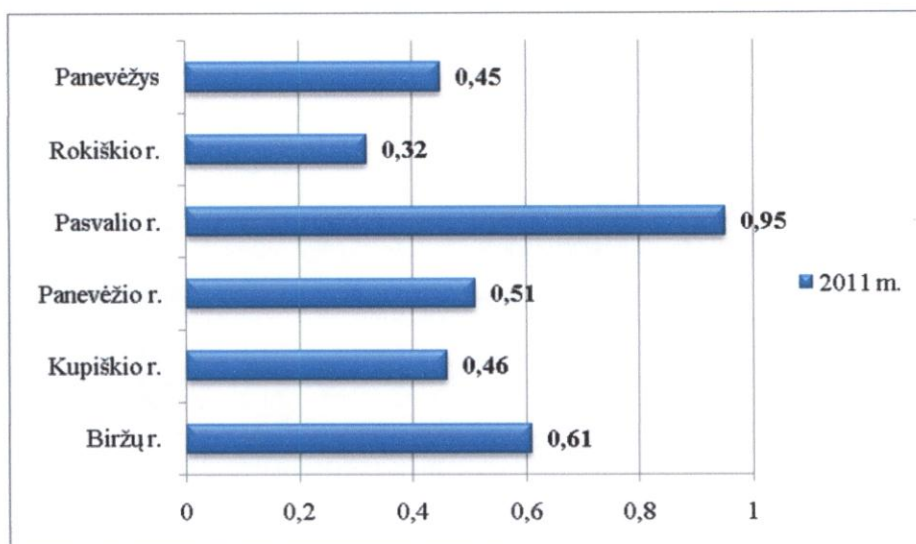
36 pav. Sergamumas pagal priežastis Lietuvoje, Panevėžio apsk., Pasvalio rajone 2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

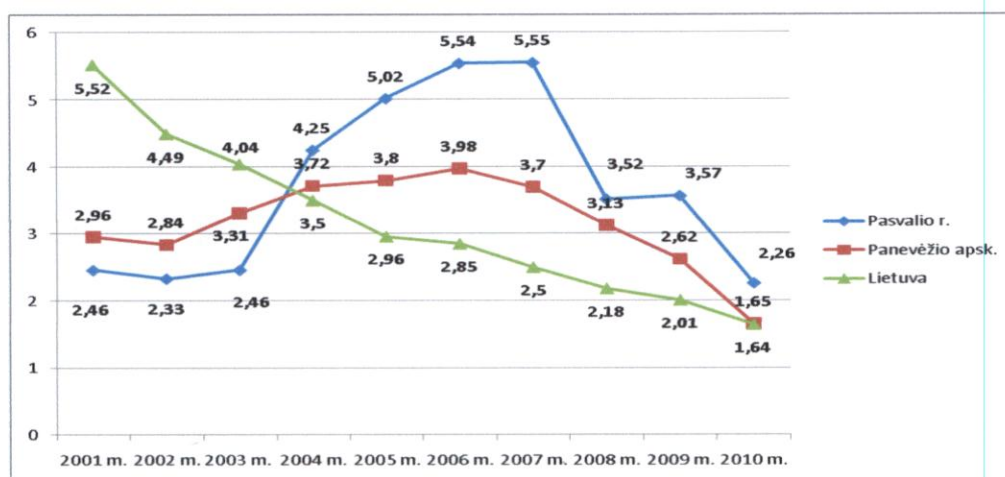
37 pav. Sergamumas tuberkulioze Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

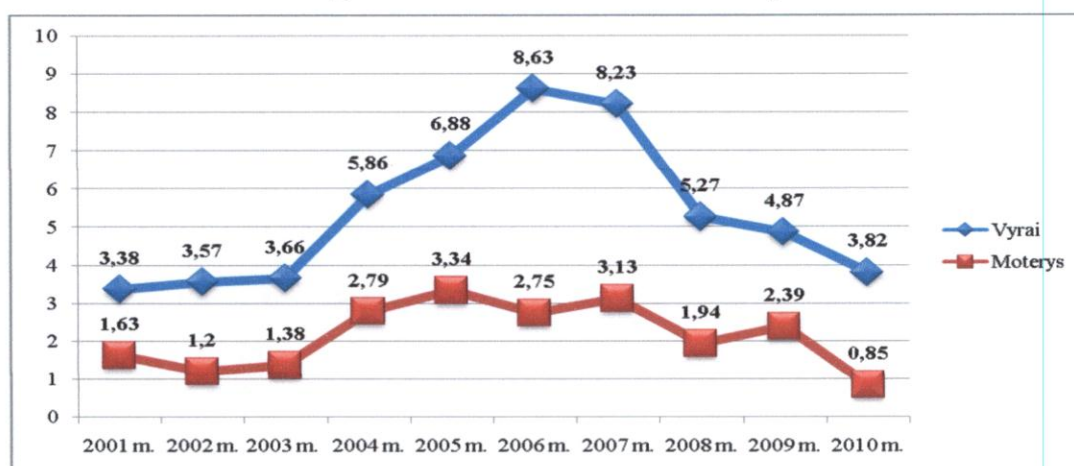
38 pav. Sergamumas tuberkulioze Panevėžio apskrityje 2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

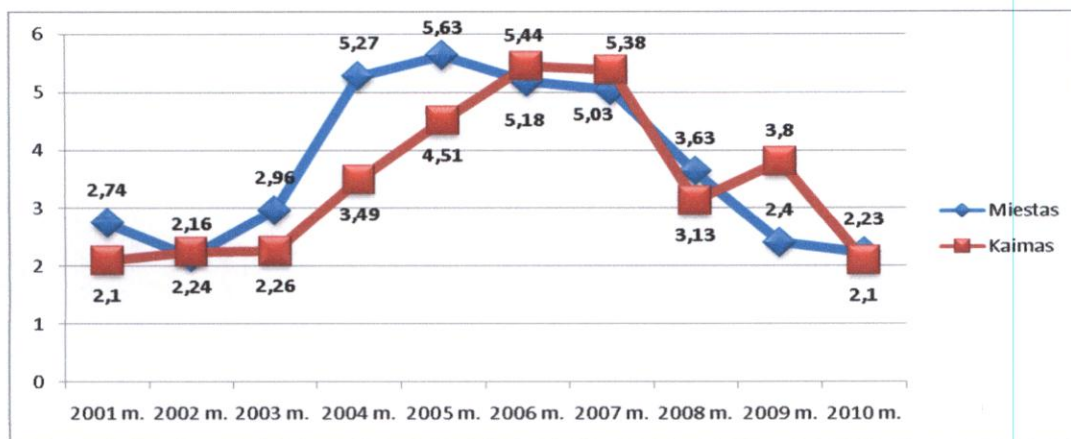
39 pav. Ligotumas tuberkulioze Lietuvoje, Panevėžio apsk., Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

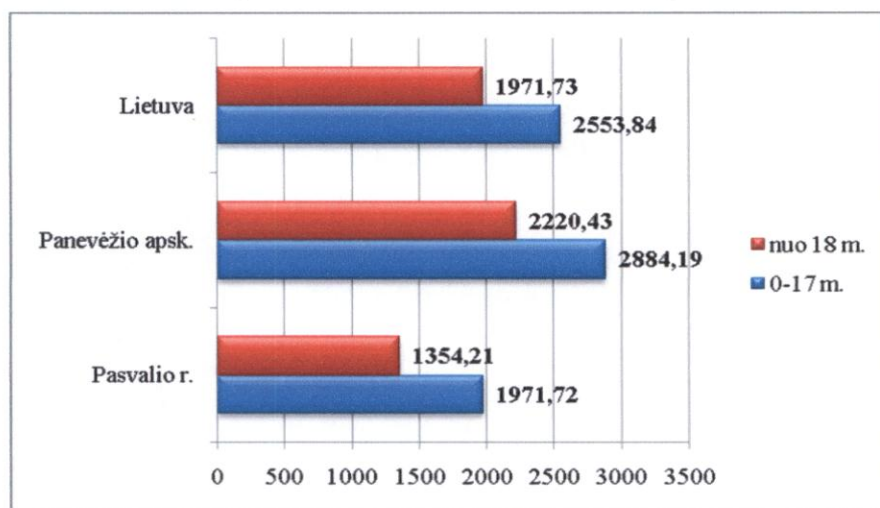
40 pav. Ligotumas tuberkulioze Pasvalio rajone (vyrai, moterys) 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

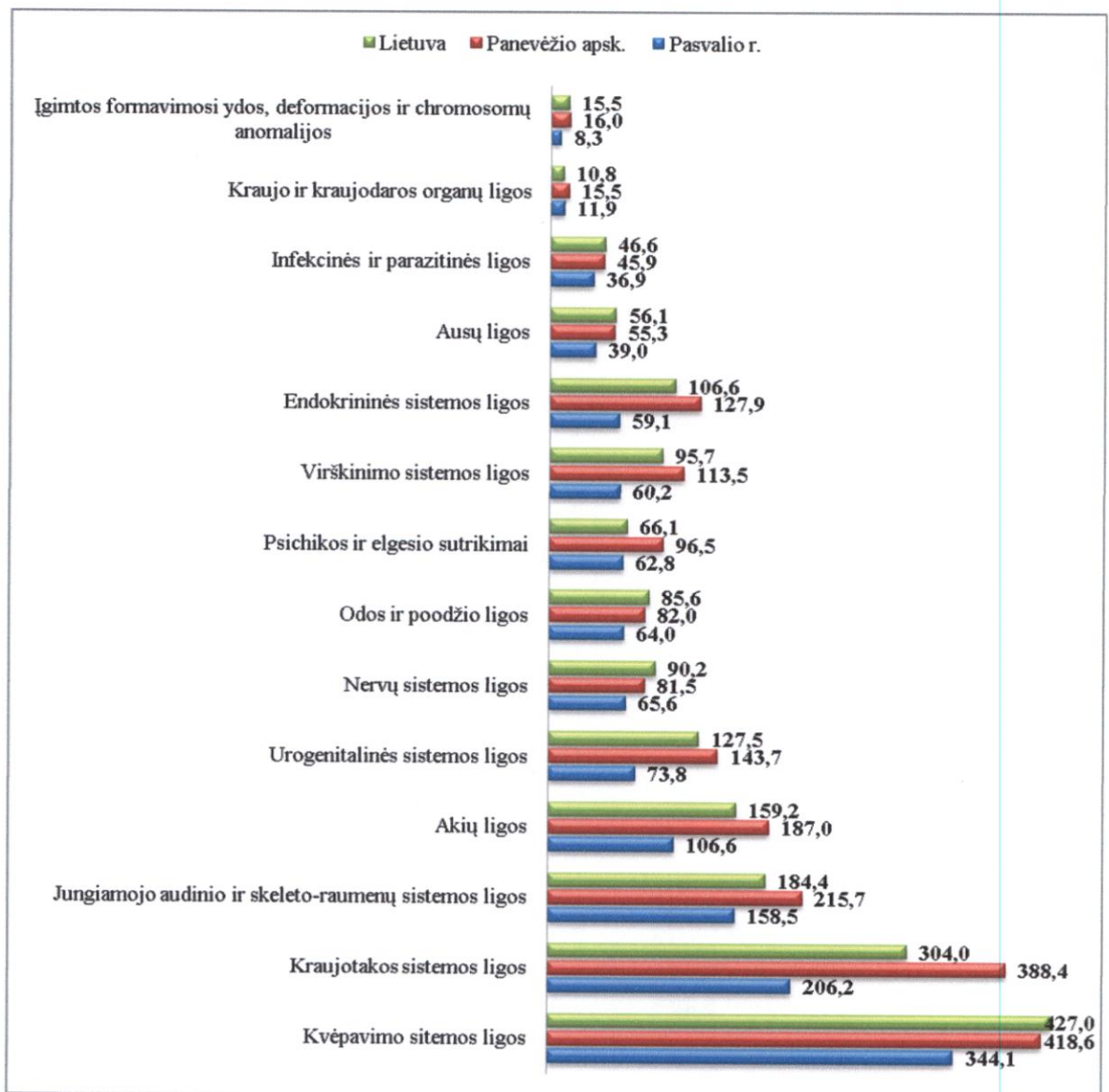
41 pav. Ligtumas tuberkulioze Pasvalio rajone (miestas, kaimas)
2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

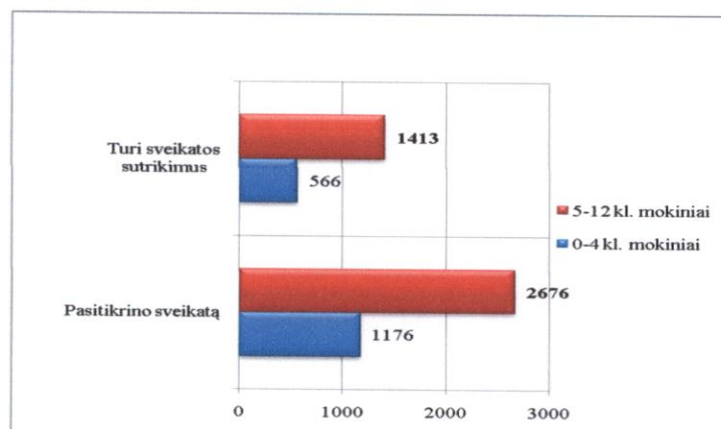
42 pav. Bendras sergamumas Lietuvoje, Panevėžio apsk.,
Pasvalio rajone 2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

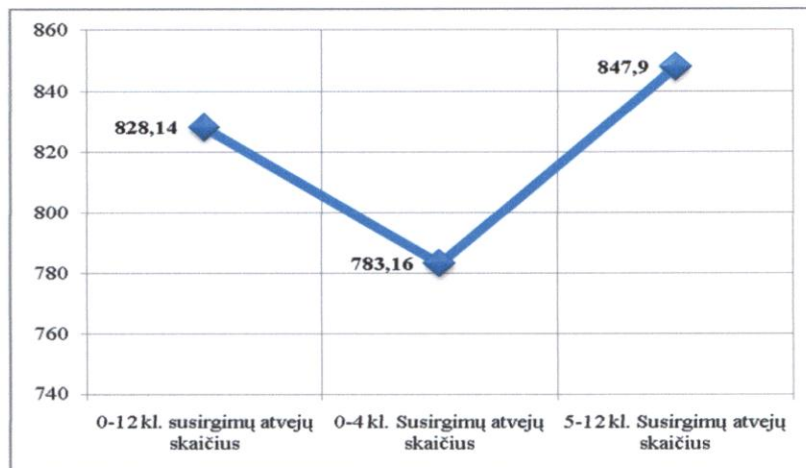
43 pav. Bendras sergamumas Lietuvoje, Panevėžio apsk.,
Pasvalio rajone 2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

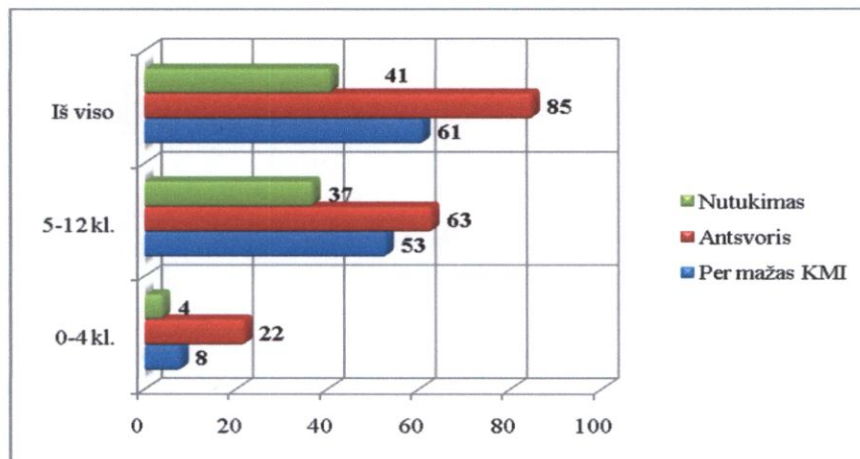
45 pav. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo įstaigų mokinių
pasitikrinusių sveikatą skaičius (abs. sk.)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

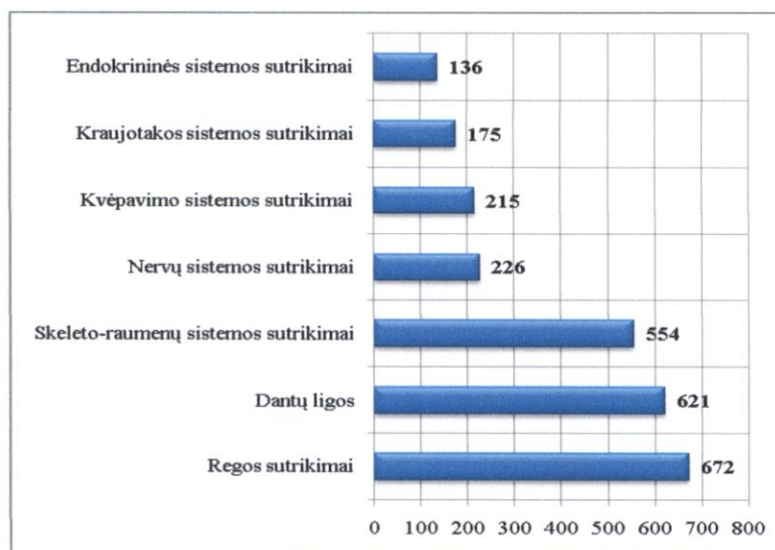
46 pav. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių susirgimų atvejų skaičius (1000 pasitikrinsusių)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

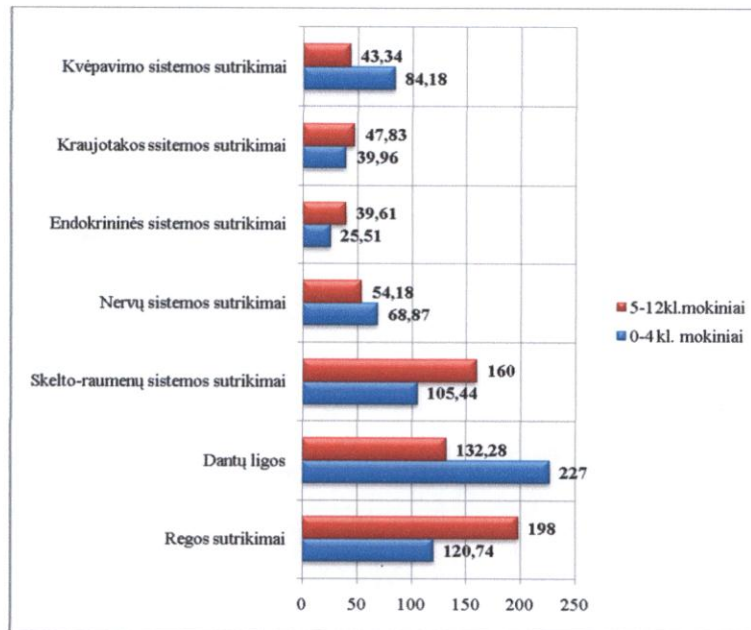
47 pav. Pasvalio r. bendrojo lavinimo mokyklų mokinių kūno masės indekso rodikliai (abs. sk.)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

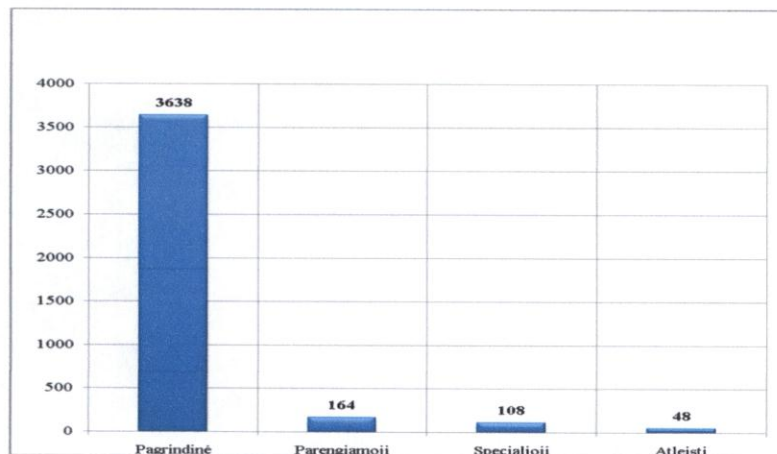
48 pav. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių dažniausiai sutinkami sutrikimai (abs. sk.)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

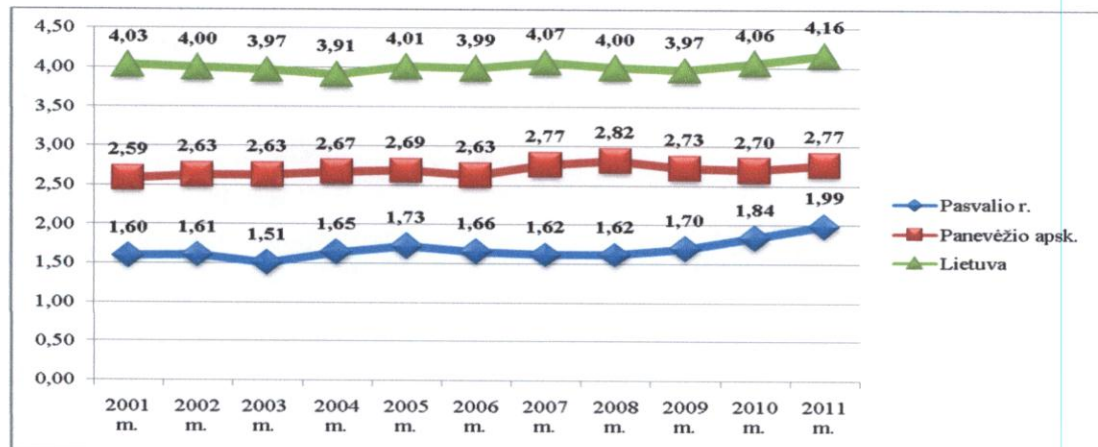
49 pav. Pasvalio rajono bendrojo lavinimo mokyklų mokinių dažniausiai sutinkami sutrikimai (1000 pasitikrinusių)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

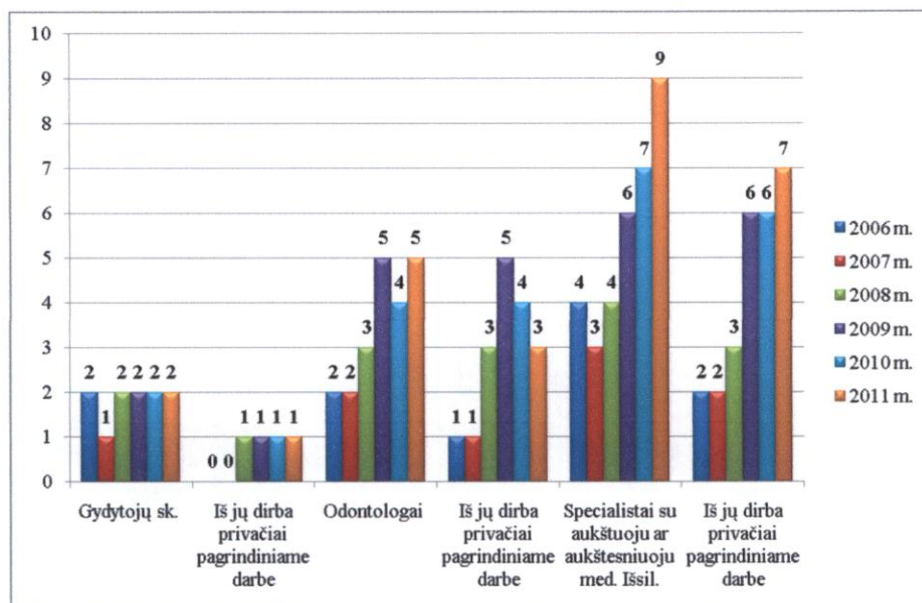
50 pav. Fizinio lavinimo ugdymo grupės (abs. sk.)

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

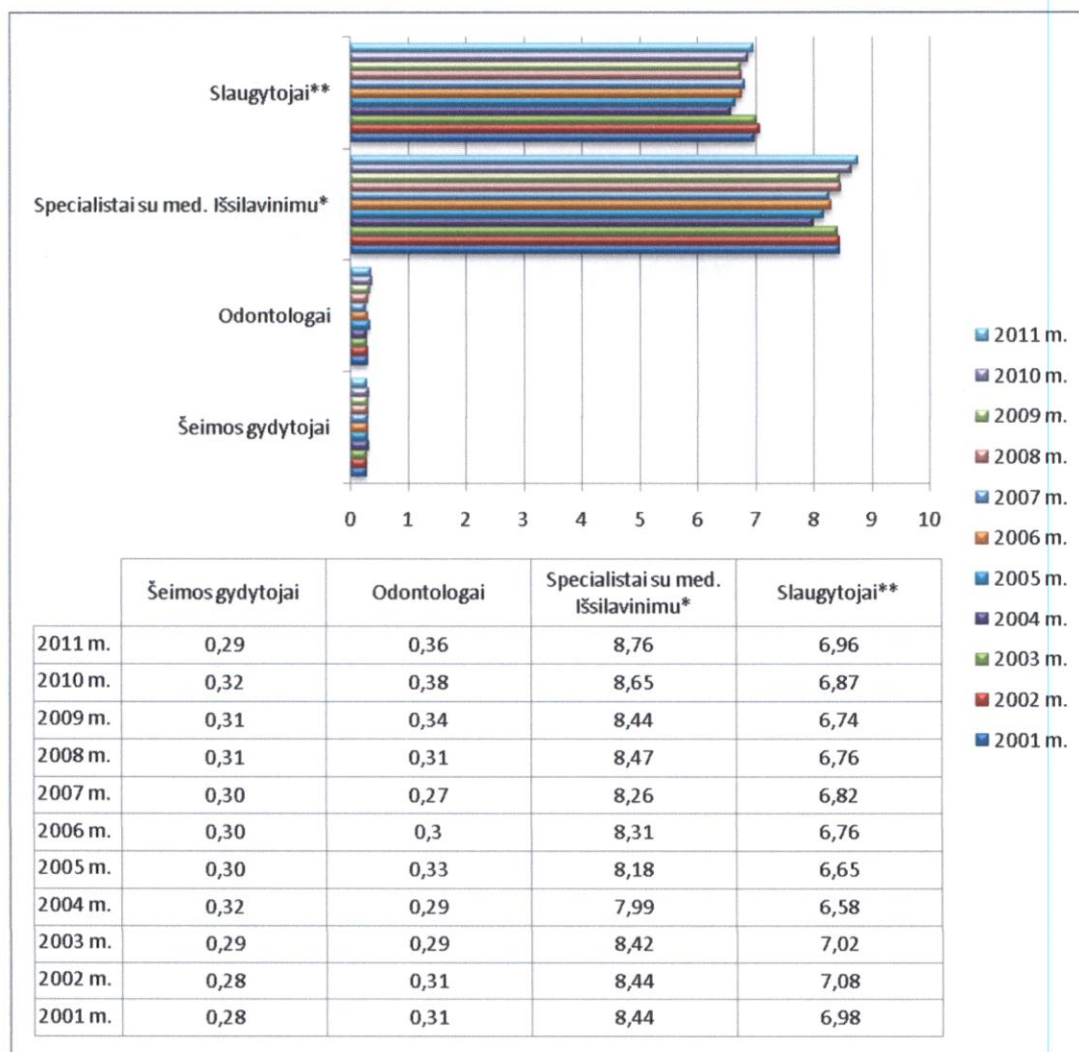
51 pav. Gydytojų skaičius Lietuvoje, Apskirtyje ir Rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

52 pav. Pasvalio r. savivaldybėje privačiai dirbantis medicinos personalas 2006–2011 m. (abs. sk.)

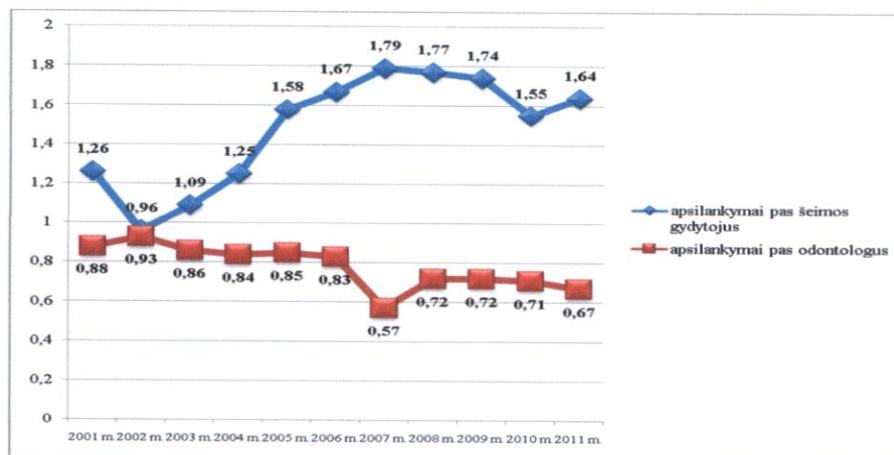
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

53 pav. Sveikatos priežiūros specialistų pasiskirstymas Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

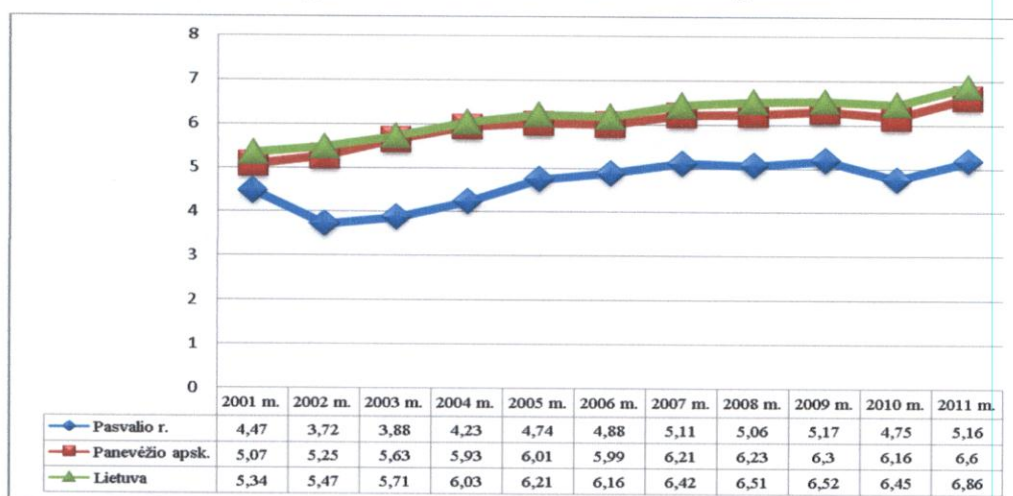
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

54 pav. Apsilankymų pas gydytojus 1-am gyventojui Pasvalio rajone 2001–2011 m.

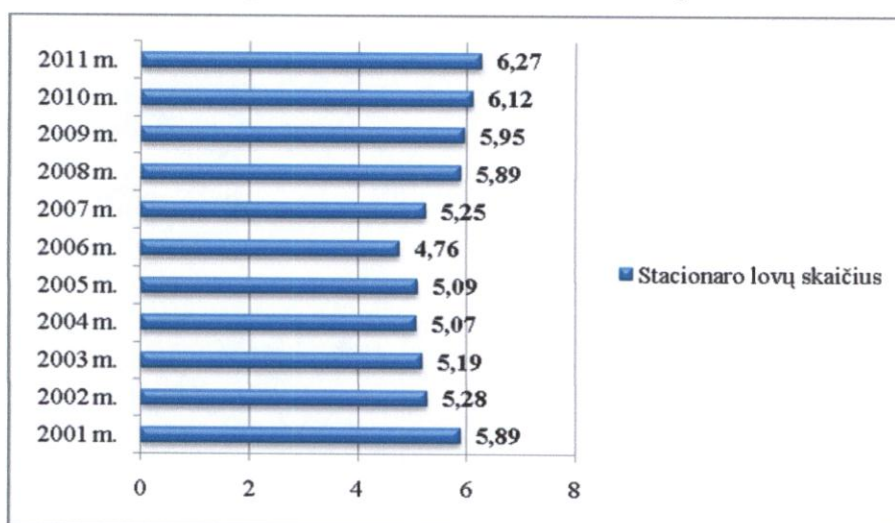
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

55 pav. Apsilankymų pas gydytojus 1-am gyventojui

Lietuvoje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajone 2001–2011 m.

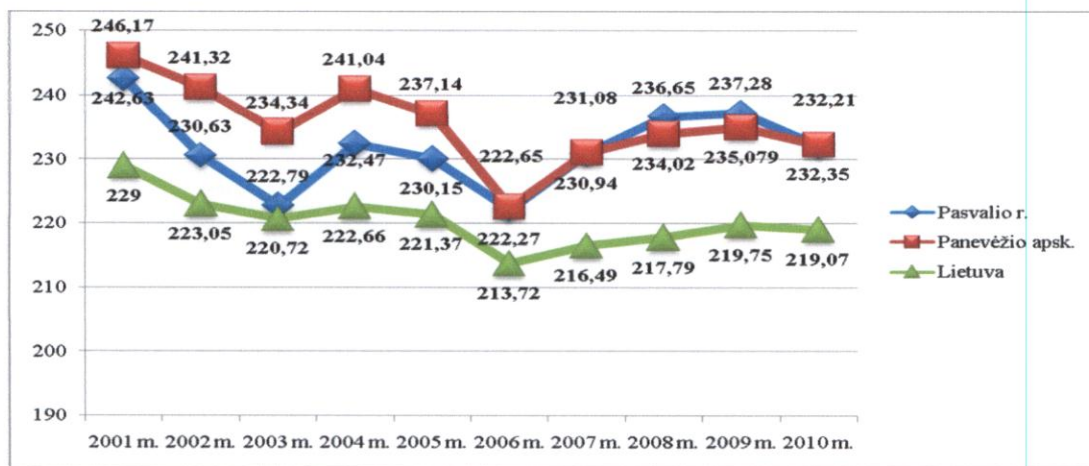
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

56 pav. Bendras lovų skaičius stacionaruose Pasvalio rajone

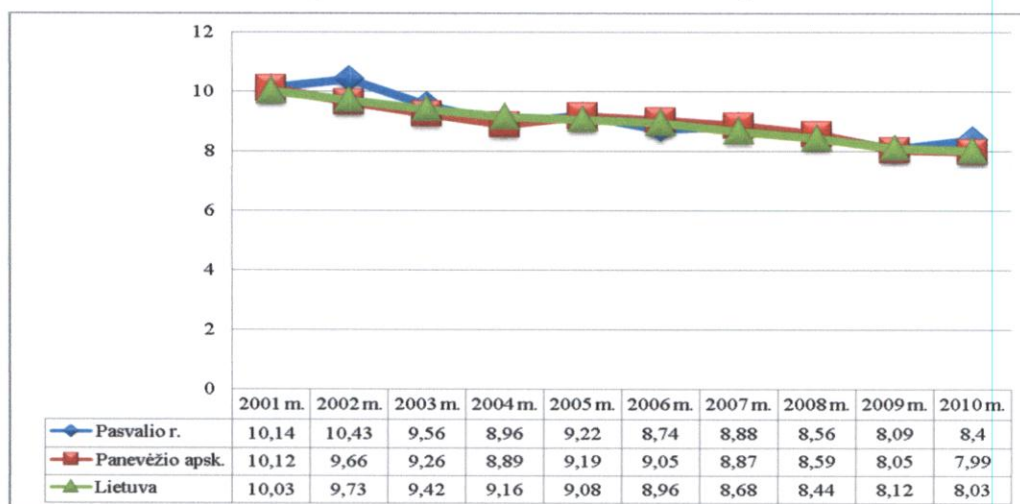
2001-2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

57 pav. Hospitalinis sergamumas Lietuvoje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajone 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

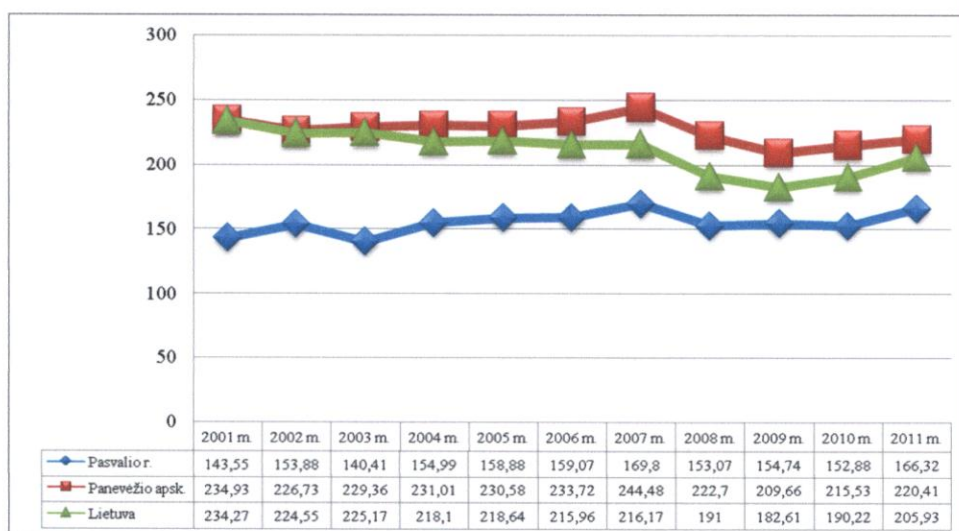
Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

58 pav. Vidutinė gulėjimo stacionare trukmė (dienomis)

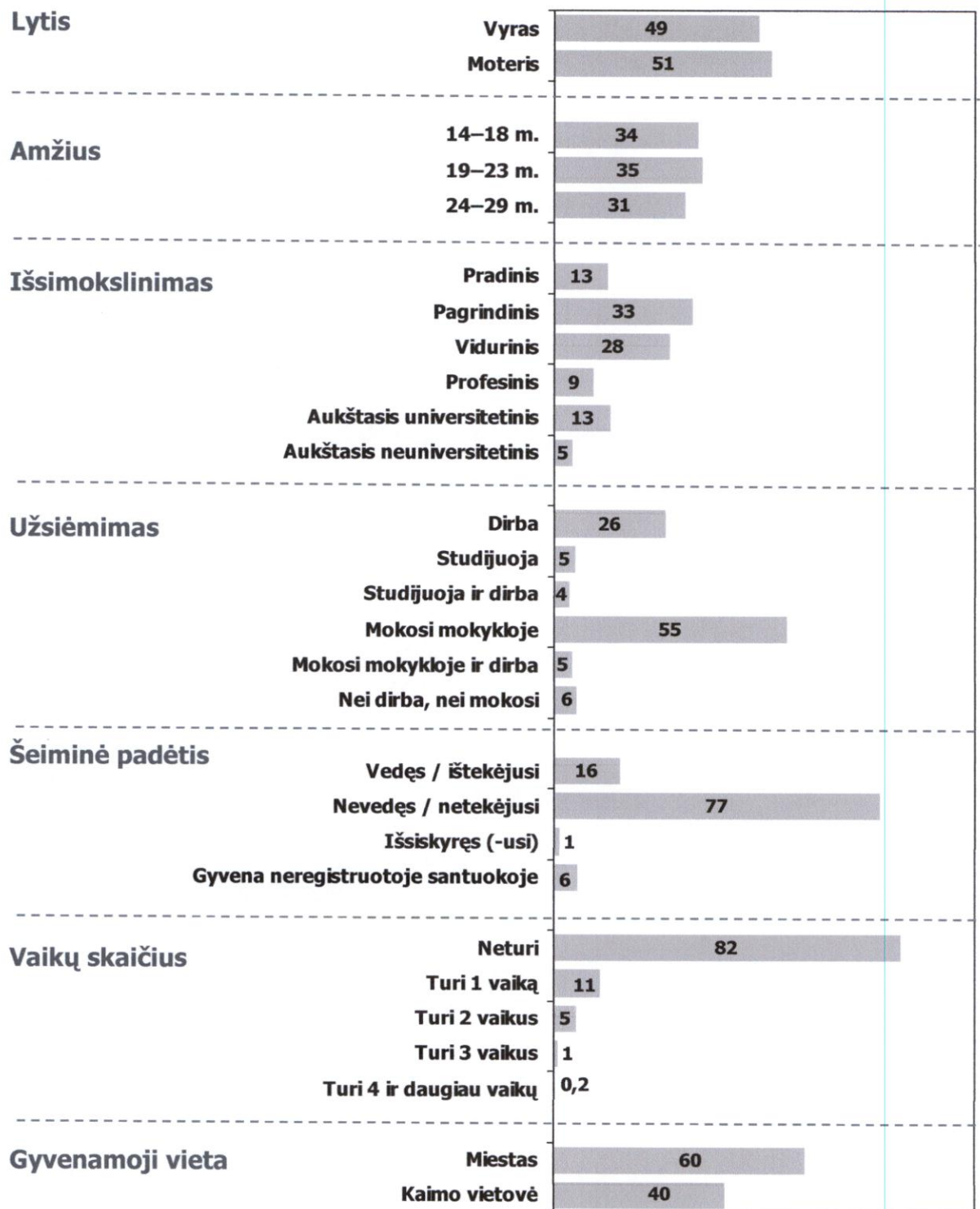
Lietuvoje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajone 2001–2011 m.

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

59 pav. Greitosios medicinos pagalbos suteiktos paslaugos 2001–2011 m. (1000 gyventojų)

Šaltinis: Higienos institutas Sveikatos informacijos centras

60 pav. Tiriamųjų pasiskirstymas pagal socialines-demografines charakteristikas (proc., N=403)